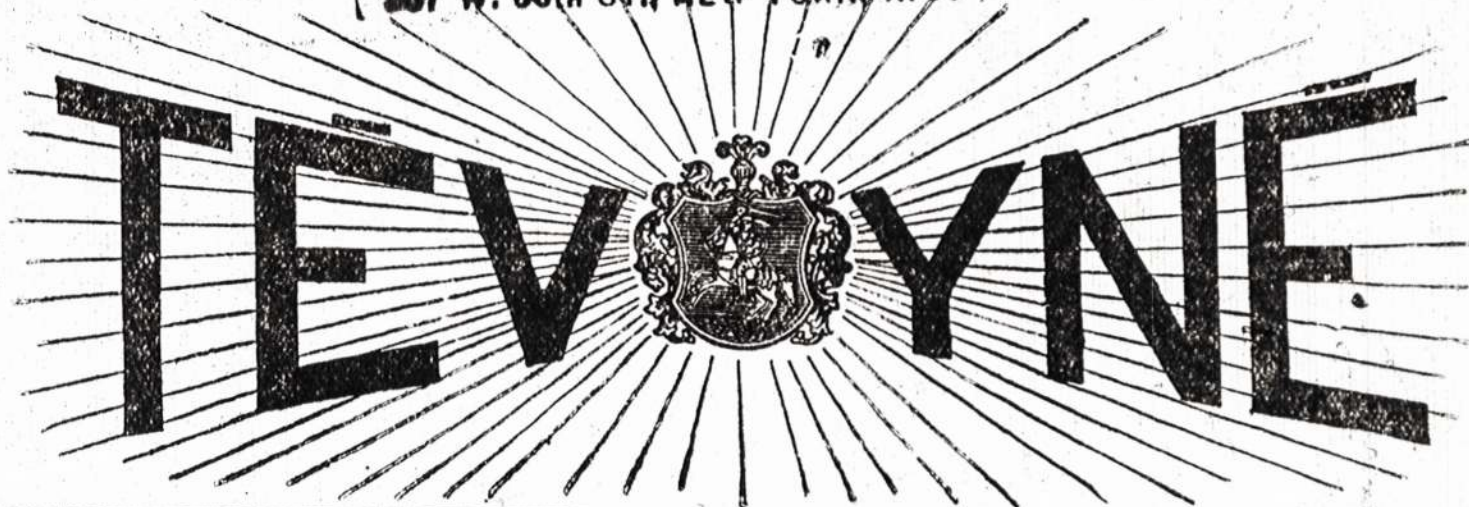

A. B. STRIMAIŠIS,
SEKRETORIUS S. L. A.
307 W. 30th ST., NEW YORK, N. Y.

ORGANAS SUSIVIENYJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE.

No. 11.

New York, March 17 (Kovo), 1911.

VOL. IV.

Entered as second-class matter November 28, 1910, at the post office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Published every Friday by Lithuanian Alliance of America
At 307 W. 30-th St. New York City.
S. Astramskas Manager

YEARLY SUBSCRIPTION RATES.

In the United States..... \$1.00
To Foreign Countries \$2.00

All communications should be addressed:
"TEVYNĖ", 307 W. 30-th St.,

New York City.

Išleidžiama Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
kas penktadienis.

S. Astramskas, Administratorius.

PRENUMERATA METUI:

Suvienytose Valstijose..... \$1.00
Kitose viešpatystėse..... \$2.00

Kreipianties su visokiais reikalais adresuokite:

"TEVYNĖ", 307 W. 30-th St.,

New York City.

S. L. A. apsaugos mokestis.

Susivienijimas L. A. moka mirusio nario pašelpgaviui taip:
I laipsnio — \$150.00, II laipsnio — \$300.00, III laipsnio — \$600.00 ir IV laipsnio — \$1000.00. Kiekvienas narys pirma, negu jo pašelpgaviai (paveldėjai) turės tokią tiesą prie kokios S.L.A. pašelpos, turi mokėti į apsaugos fondą apsaugos mėnesinę mokesčių sulį jo amžiaus ir laipsnio taip:

Amžis	\$150.	\$300.	\$600.	\$1000.
	I	II	III	IV
18—19	.13	.26	.52	.86
19—20	.13	.26	.52	.86
20—21	.13	.27	.53	.88
21—22	.14	.28	.56	.93
22—23	.14	.28	.56	.96
23—24	.15	.30	.60	1.00
24—25	.15	.31	.60	1.02
25—26	.15	.31	.62	1.05
26—27	.16	.32	.65	1.08
27—28	.16	.32	.65	1.08
28—29	.18	.36	.73	1.21
29—30	.18	.36	.73	1.21
30—31	.18	.36	.73	1.24
31—32	.19	.38	.77	1.28
32—33	.20	.40	.81	1.35
33—34	.21	.42	.85	1.41
34—35	.23	.46	.92	1.53
35—36	.24	.48	.97	1.62
36—37	.24	.48	.97	1.62
37—38	.25	.50	1.00	1.68
38—39	.25	.50	1.00	1.69
39—40	.26	.51	1.03	1.72
40—41	.27	.54	1.09	1.82
41—42	.29	.58	1.17	1.95
42—43	.30	.60	1.21	2.05
43—44	.31	.62	1.25	2.15
44—45	.32	.64	1.29	2.25
45—46	.34	.68	1.37	
46—47	.35	.70	1.41	
47—48	.37	.74	1.50	
48—49	.38	.76	1.55	
49—50	.40	.80	1.65	

Prie augščiau minėtų apsaugos mokesčių, kiekvienas narys moka kas mėnuo Susivienijimo išdan po 15c. abelnams reikalams.

Visokios blankos, konstitucijos ir mokesčių knygelės yra gaunamos dovanai pas Susivienijimo sekretorių.

Organizacijos pasekmės.

Jeigu S.L.A. kuopos rastusi kiekvienoje Amerikos vietoje, kur tik yra būrelis lietuvių ir kad visi suaugę būtų jo sąnariais, kaip pasekmė to, našlės ir našlaičiai ir nusėję, po mirusiam sąnariui gautų \$1000, tai kiek apsunkinimų, kokius dabar nuolatos lietuvių nukentė, galima būtų išvengti? Kiek laiko, kantrybės ir pinigų mūsų visuomenė tada galėtų apversti kitokiems naudingiems reikalams? Kiek našlaičių būtų išgelbėta lietuvių, kurie dėl prievartos pakliuva į rankas kitataučių ir žuvę kaip lietuvių! Kiek pažeminančių statistikų priskiriamų mums būtų išvengta.

Šitie klausimai yra, kuriuos reikalaujame, kad rimtai apsvartytume nuo savęs gerbimo papėdės žiurdami, kaip S.L.A. sąnariai ir kaip valstiečiai didelės respublikos, pavedusios mums globotis silpnesne tautos dalia, pav., moterims ir kūdikiais. Jeigu žvilgtelsi į stovį nuo šiokios pastovios, manome, jog sutiksi su mumis, jog, jeigu Susivienijimas Lietuvių Amerikoje būtų įvykdyta, kaip čia pažymėta, didesnėje dalyje, jeigu ne visame, nelaimingumai ir blogumai prirodomi išnyktų. Pasvarstyk valandėlę, kaip daug gero gali būti padaroma organizacijos tokios, kaip **Susivienijimas Lietuvių Amerikoje**. Imkime pavyzdį: daleidžiame, jog tas atsieina dvidešimt dolerių kiekvienam sąnariui kas metai; tas mažiau kaip trys ir vienas trečdalis cento per dieną. Kiek žmonių išleidžia daugiau tokio skaičiaus nenaudingiems ir kenksmingiems dalykams, be mažiausios vilties sugrįžimo išleistų pinigų, kuomet tokie pinigai įdėti į tokią organizaciją kaip **Susivienijimas Lietuvių Amerikoje**, buva pilnai užtikrinami atgavimui atgal sunkiose gyvenimo valandose ir dar daug sykių didesnį, negu tapo įmokėta.

Teipgi Susivienijimas per tarpininkystę mūsų viengėnių yra vienu iš didžiausių įrankių atlikimui dėl savo tėvynės parama, mes privalome eiti petį į petį tvirtame vienybės ryšyje.

NAMINĖ MOKYKLA

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis be mokinio (apdaryta) \$1.00
VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokinio 15c.
ARITMETIKA mokintis rokundų be mokinio su paveikslais (apdaryta) 35c.
NAUJAS BUDAS mokintis rašyti be mokinio 10c.

Pinigus siųskite šiuo adresu:
P. MIKOLAINIS, Box 62 New York, N. Y.

Atida ne ukėsams Suv. Valst.

1 Dėlko ateiviams reikalingos ukėsiskos popieros, 2 Ką reikia daryt norint pastot Suv. Valstijų ukėso. Kur ir kada galima paduot prašymą, 4 Ką turi žinoti pakol gausi ukėsyntės popieras, 5 Klausimai su atsakymais lietuviškai ir angliškai ir daugelis kitų naudingų patarimų. Kągele kožnam lietuviui yra reikahra ir tą galima gauti pas J. Bendrick. **Kaina 25 centai.** Pinigus ir laiskus siųskite šiuo antrašu:

Joseph Bendrick,
 Clerk of Court, **POTTSVILLE, PA**

Tel. Yards 2139 Tel. Canal 2190

J. P. Rashinskas

Narys S. L. A.

Fotografistas

Išdirba visokias Fotografijas puikiai ir už savo darbą gvarantuoja
 Turi dvi puikiai įrengtas Galerijas

3213 So Morgan St. **Chicago, Ill.**
 665 West 18th St.

Telephone 762 So. Boston.

DR. F. MATULATIS

Offiso valandos:

Nuo 12 iki 2 val.; Nuo 7 iki 9 vakare.

**495 Broadway,
 So. Boston, Mass.**

R. H. Morgan

Išdirbėjų bendrovė
 zenklai, kepurės, šarpos, vėliavos, antspaudos (pečėtys) ir tt. Reikalaukite katalogo su prekėmis.

13 N. Main St.,

SHENANDOAH, Pa

PIRMUTINIS LIETUVISZKAS SALIUNAS

Užlaiko šaltą alų, gardžią arielką, kvėpančius turkiškus cigarus, ir inportuotus gėrymus. Čia atsilankę lietuviai ras mandagius patarnavimus ir gaus rodą dykai. Atsilankykite pas:
Cezara Vaszkeliavicziū,
 124 Millbury St., **Worcester, Mass.**

Dr. A. Šliupite - Jankauckienė

Gydo visokias ligas moteriu, vaiku ir vyrų.

265 Berry Street, BROOKLYN, N. Y.
 (tarpe Grand St. ir So. 1st St.)

VALANDOS: nuo 12-2 po piet; nuo 7-9 vakare.
 TELEPHONAS GREENPOINT 8.

Simon Mack

Lietuviškas Bankierius

Isteigta 1888 m.

155 1-st Street, Elizabeth, N. J.

Pripažintas per valstiją N. J.

Dabar tapo perkelta į naują ofisą, į mano locną namą.

Laivakortes parduodam ant visų linių ir ant greitų laivų.
Pinigus mainom ir siunčiam į visas dalis svieto greitai.

Už padetus pinigus į mūsų banką, mokame 3-čią procentą ir atsakomybe užtikrinta. Ateik arba rašyk **S. MACK.**

LIETUVIŲ UŽEIGA PAS P. CZAPLIKA

Užlaiko puikiausius gėrymus, alus, ėlius, visada švieži, vynai ir visokie likeriai geriausi. Visokius gėrymus veseilioms, krikštynoms ir šiaip baliams, siunčiame į namus. Visada gerai.

117, 119 & 121 A St: So. Boston, Mass.

Gendroliaus Agentura

Mēs užrašom visus einančius Liet. laikraščius, užlaikom visokios ytalpos knygas, visados tur me visų išleistų žodinėlių ir duodu visiems, kuriė už

sirašys "Lietuvą", "Vienybę Lietuvinkų", "Kataliką" puikią (\$1.50) maldų knygelę ar \$1.00 vertės knygę, norėdamas kad naudotusi iš progos ir daugiausiai užsirašytų laikraščius.

Taipgi mēs parduodam Laivakortes į Lietuvą ar iš Lietuvos ir iš kitur, kur kas norėtų atvažiuot ar išvažiuot, turime linijas kuriom perplaukia greitu laiku per jures, kas palengvina

kelionę. Už teisingumą ir greitumą nerugosite. Pas mus pinigai nueis greičiausiai, nes mēs su kitų pinigais nedarom biznio. Reikale užprašom visus

N. GENDROLIUS,

224 Athens Street, South Boston, Mass.

Adresuotojams.

Siunčiant "Tevynei" korespondencijas ar kitokius rankraščius, visada dekite antrašą: "Tėvynės" Red.; siunčiant kokius pagarsinimus, kaip susirinkimų, pajieškojimų, balių ir kitokius, antrašą dekite: "Tėvynės" Administracija. Tokiu budu išvengsime klaidų, kurios kartais įsiskverbe. "Tev." Administracija.

J. Skritulskas,

NOTARIJUS IR AGENTAS

Užlaikau geriausius gėrymus ir cigarus. Parduodu laivakortes ant visų linių, kur tik kuris norės ir ant geriausių ir greičiausių laivų. Siunčiu pinigus į visas dalis svieto greitai ir pigiai. Išmainau visokių žemių pinigus ant amerikoniškų. Darau doviernastis, pavedimus dalių ir atlieku visokius reikalus su Maskolijos valdžia. Užlaikau svetaingų mitingams ir veseilioms, iš tolesnių miestų meldžiu atsišaukti per laiskus ant žemiaus paduoto adreso:

John Skritulskas

26 Broad St. New Britain, Conn.

Telephone No. 550.

Jurgis Stanaitis

Vienjintelis lietuvis **PHOTOGRAFAS** S. Boston'e

kurs artistiskai atlieka darbą, padarydamas paveikslus kaip grupų, teip ir pavienių ypatų. Lietuviai! Atminkite, jog su reikalais visuomet reikia kreipties prie savojo po šiuom adresu:

453 A W. Broadway, So. Boston, Mass.

Gerinkim redaktorius.

Vėl pradeda atsinaujinti balsai apie pagerinimą laikraščių. Bet apie pagerinimą redaktorių nieko nešnekama. O nuo redaktoriaus priguli pas mus kuone visas laikraščio gerumas ar prastumas. Pirmiausia išpuola pagerinti redaktorius.

Jeigu redaktorius yra žmogus siauro proto arba tik iš laikraščių ir lietuviškų knygų yra "apsišvietęs", tai iš tokio redaktoriaus ir redaktorių susivažiavimai nieko gero neišdirbs. Pas mus, amerikiečių lietuvių, daugiausia yra redaktorių, šiaip-ne-taip prarepliojusių pradinę mokyklą ar kelias klesas; yra redaktorių ir su 2—3 klešoms ir tai menkai apsipažinusių su kitatautiška literatūra ir žinančių šiek tiek apie gyvesnius amžiaus klausimus vien iš "magazinių" ir laikraščių. Ir jie rokuoja, kad jie apie viską gali spręst sveikai; kad jie gali mokyt kitus doros, etikos ir t.t.

Juo siauresnio proto ir menkesnio apšvietimo žmogus, juo labiau (abelnai) jis esti įsitikinęs, kad jo dora tai ir yra dora ir jo filosofija tai tikra filosofija. Tuo tarpu jis, ištikro, laikosi tikrai didžiūmos pripažintos doros ir didžiūmos palaikomos filosofijos. Bėda su tokiu žmogiuku, jeigu jis įsikrapšto kur už redaktorių.

Tokie redaktoriai esti pirmutiniais šaukti pagerinti laikraščius ir rengti redaktorių susivažiavimus. Bet kad daugiausia susivažiuoja tokių "dorų" redaktorių, tai daugiausiai ir jų nutarimai nužemintai dori: vengti ypatingumų, nesikišti į svetimų organizacijų reikalus, gerinti ir švarinti laikraščius etc. Kada susivažiuoja redaktoriai, tąsyk pasirodo, kad daugiausia jiems įkirėjo jų pačių priekabiai prie kits kito, ir todėl jie daro nutarimus, kad tų ypatingų priekabių daugiau nebutu. Ir susitaiko redaktoriai.

Iš pradžių jie lyg kad vengtų susivažiavimo nutarimus laužyti, vienok mažu-pamažu ir vėl ima kramtytis, polemizuoti ir kiekvienas mokinti kitą savo doros.

Todėl, kaip matom, susivažiavimai mažai ką tegelbėja. O jei visi redaktoriai laikytusi tokių nutarimų, kaip praeitų metų laikraštinių susivažiavimo nutarimai, tai da daug negero duotu panašūs susivažiavimai. Jie gerai tarnautu palaikymui ir užsiglaidimui redaktoriukų, bet jie kenktu geram, laisvam ir gabiam redaktoriui. Redaktoriukai biskį nujaučia savo silpnumą, žino, kad vienas ar kitas be "doros" redaktorius yra gabus, ir muily juos be pasigailėjimo ir dailiai, tai pirmoje-pirmiausioje vietoje jie ir stengiasi panaikinti iš laikraščių polemikas, ypatingumus ir besikišimus į reikalus svetimų organizacijų.

Kokius jums tinka duokit patarimus redaktoriams, kaip but gerais ir dorais redaktoriais, bet jeigu tais redaktoriais bus ypatingos su iškirmijusiomis arba neišmankštytomis smegeninėmis, tai tokie redaktoriai perdraug nepagerins laikraštijos, kaip jie nesisitengtu tai padaryti. Pirmiausiai turi patįs redakto-

riai visapusiškai apsišviesti ir turēt tvirtas, miklias ir išlavintas smegenines.

Tulą redaktorių gali varžyti laikraščio savininkas, bet geras redaktorius turētu bjaurintis tokia savo gabumų ir proto prostitucija.

Ona G—tė.

Dėlei europiečių sątikių su amerikiečiais.

Tulas A. R. "Vien. Liet.", atsakydamas "Laisvėjai Minčiai" ant jos parugojimo europiečiams lietuviams, kad jie tik aukas nuo amerikiečių lietuvių jausliai priima, o šiaip jau yra labai atšalę link amerikiečių, — tarp daug ko kito sako: "Kiekvienas žmogus, išeidamas svetur, visą tai, ką jis butu turėjęs ir galėjęs patsai atlikti, dabar užkrovė ant kitų pečių. Jog tėvynėje pasilikusių žmonių darbas pasidarė sunkesniu, nereikia prirodinėjimų".

Tai atsiminus, rodos, turētu būti aišku kiekvienam išeiviui, kokios jo turētu būti pareigos: ar, išeinant syetur ir užkrovus savo naštą pasilikusiems tėvynėje, užmiršti visai apie žmonelius, kurie tą naštą velka, ar neprivalo, nors retkarčiais, išeiviai atsiminti apie tai ir pagelbėti broliams, pasilkusiems anapus vandenyno, nešti tą naštą; o gal dar išeiviai norētu pareikalauti, kad tie žmonės, kurie savo ir jųjų naštą neša, dar primokētu išeiviams už tą smagumą.

Kad mūsų amerikiečių yra šventas privalumas prisidėti viskuo, kuom galima, prie kėlimo kultūros mūsų tėvynėje, tą mes jau suprantam ir be kieno ten paraginimų; apie tai liudija kad ir T.M.D., kurią įsteigdami amerikiečiai statė sau už tikslą šviest lietuvių tėvynėje savo išleidimais, dalinant knygeles dovanai Lietuvos beturčiams. Dabar, kada spauda leista Lietuvoj, T.M.D. turėjo permąnyti savo mierius kas dėl Lietuvos švietimo. Šiaip jau gi neatsisako priremt aukomis reikalus pasilikusiųjų tėvynėje.

Bet kad kas, nežiurint į mūsų rūpesčius apie Lietuvą, bandytu mums prikaišiot, jogei mes, išeidami, palikom savo naštą kitiems, tai mes nesitikėjom. Toks prikaišiojimas yra perskaudus. Jaigu mes, išeidami, savo naštą užkrovėm ant Lietuvoj gyvenančių žmonių, tai reiškia mes, Amerikoje gyvenantieji, jokios naštos neturime, vadinas, jos neatsinešėme iš Lietuvos su savimi. Bet ar ištiesų taip? Štai, mes, čion atvykę, susidurėm su dar sunkesnėmis gyvenimo sanlygomis, turim rūpintis savo ir tėvynės reikalais; mes, atėję čion, neradom nieko mums pagaminto: nei savų organizacijų, nei mokyklų, nei pramonų. Europiečiai prie mūsų darbų nei pirsto nepridėjo; o juk mes ir-gi vaikus auklėjam, norėtume juos išaugint lietuviškoje dvasioje. Mes patįs dar nieko neturim, o labiausiai mokyklų mums truksta. Taigi ar mes nedvigubą naštą turim nešt? Lai sau europiečiai pastudijuoja, o paskui suverčia kaltę ant mūsų už palikimą mūsų naštos ant kitų žmonių pečių.

"Žmogus gema, auga ir jo laimė su juom kartu", tai sena patarlė, prie kurios čia pridursiu, "taip-

pat žmogus keliauja svetur ir nešasi savo vargų naš-
tą su savim.

A. B. Strimaitis.

Meldžiame, kad kuopos ir pavieniai nariai visus raštus S.L.A. reikaluo-
se siųstu Susivienijimo Prezidentui: M. J. Damijonaitis, 812 33-rd St., Chic-
ago, Ill.

Paskutinis laikas užsimokėjimo užvilktų mokesčių į S. L. A. išdą.

Iš visų pusių buvo šauksmai ir pranašavimas, kad dabar tai S.L.A. jau grius, "niekas" iš narių nemokės mokesčių į S.L.A. pagal priimtą XXV seimo naują budą (daugiausia, rodos, man teko išgirsti įvairių žodelių: mat, daugelis suprato, kad tik mano ir kokių kitų dviejų sumanymas), bet jau dabar pasirodo, jog tų pranašų malda nuėjo ant mėnulio, o tarpo garbaus Susivienijimo narių yra rimtų ir kantrių tautiečių. Jiems šis Susiv. taip jau yra artimas ir malonus, kad nors iš visų pusių ir visokiais budais buvo skandalai skleidžiami, carizmu ir laisvės varžymo bauginami, — vistiek didesnė dalis narių yra jau užsimokėję ir moka be paliovos prigulinčias savo mokesčius į S.L. A. išdą. Nemažai taipgi persikėlusius į augštesnius laipsnius apsaugos ir naujai pristojusių. Daugeliui jau yra išrašyta naujos formos S.L.A. narystės ir apsaugos — posmertinės paliudijimai, o kitiems bus netrukus išrašyta ir pasiūsta, kaip tik Susiv. Sekretorius sūspės. Sausio mėn. buvo užsimokančių mažiau, bet vasario mėn. skaitlius pasidvigubino, taip kad laike šio kovos mėnesio gali skaičius užsimokėjusių narių daėti į normalią skaitlinę. Tas parodo, kad daugelis persitikrino ir neklauso paleistų tuščių skandalų, kad jokios naudos nei sau nei organizacijai strapaliojimais ir kėlimu riaušių neatgabens.

Užtai dar kartą atsiliepiu ir kviečiu visus, kurie dar nėsat mokėję savo narystės mokesčių į S.L.A. už sausio, vasario ir kovo mėnesius, dėlei minėtų skandalų, paleistų "atsišaukimų" nuo konferencijų ir kitų neprašytų agitatorių, kad jūs dabar tuojaus užsimokėtumėt, nes tai paskutinis laikas dabar kovo mėnesy užsimokėti visas prigulinčias mokesčius už sausio, vasario, kovo mėn. ir kitus, podraug išpildant "Apreiškimo" blanką No. 11, nes paskui bus pervėlu: kurie ir norės paskiau užsimokėti, tai jau turės išpildyti aplikaciją, eiti prie daktaro-kvotėjo taip, kaip ir kiekvienas norintis prisirašyti naujai.

Teke girdėti, kad tulos kelios kuopos savotiškai pasielgė, — buk savo sanarių sumokėtas mokesčius nutarė laikyti kuopoje, nesiunčiant į Susiv. išdą iki seimo. Jeigu tas yra tiesa, tai tokios kuopos labai negerai daro: jos savo tokiu besielgimu daugelį narių nekaltai sudemoralizuoja, nes tokios kaip *kuopos* S. L.A. yra jau nustojusios tiesų S.L.A.; jos yra suspenduotos, o nuo pirmo balandžio skaitysis išnykusio-

mis ir nieko bendro neturinčiomis su S.L.A. Tokių kuopų nariai, kurie matote, kad jus skandina pati kuopa per jos viršininkus arba kad per kitus kokius nesusipratimus įvyko kuopoje betvarkė, tai bent keletas suėję išsirinkite iš tarpo savęs kuopos viršininkus ir tuojaus pasiūskite už save mokesčius į S.L.A. išdą, ir busite legališkais S.L.A. nariais. Norint kokių paaiškinimų, rašykite pas Susiv. Sekretorių arba pas mane.

Su guodone

M. J. Damijonaitis,

Kovo 6 d. 1911 m.

S.L.A. Prezid.

Visuotinas balsavimas.

Nemanau kritikuoti gerąsias ar blogąsias puses visuotino balsavimo, kadangi jis tapo priimtas praeitame seime ir jau yra pildomas Pildomosios Tarybos. Vientik noriu išreikšt savo nuomonę, kur mes jį galim vartot.

Jeigu organizacijoj didumu balsų bent kas tampa priimta, tas turi but pildoma, nors kai-kurie tuom nebutu užganėdinti; bet reikalinga išaiškint nepasiganėdinantiems tuo ar kitu priimtu dalyku, kad juos pertikrint, jog priimtas dalykas yra ganėtinai tinkamas ir naudingas. Taip-pat ir su visuotinu balsavimu. Idant juo butume visi užganėdinti, turim rimtai susipažinti su jo uždaviniu ir, kur galima, ten jį vartot, o, kur negalima, bandyt ir be jo apsieiti. Gal pasakysit, kad visuotinu balsavimu galima pasinaudot visokių klausimų išrišimui; bet aš manau antraip ir čion privesiu kelis pavyzdžius, kuriuos ištraukiu iš mūsų pačių praeities, ne iš teorijos, bet iš praktikos.

Jeigu mes, 10 tukstančių narių, palaikome savitarpinės pašelpos organizaciją, tai žinom, kiek daug reikalų prisieina nuveikt ir tai ne kartą per metus ar per mėnesį: tų reikalų atsiranda daugybės. Visi mes tų reikalų atlikti negalim ir butinai turim apsirinkt kelias ypatas tų visų reikalų atlikimui arba išpildymui mūsų paliepių. Toki išpildytojai, arba Pildomosios Valdybos nariai, turi turēt pilną galę išpildyt mūsų paliepius, o dėlto jie turi turēt pilną galę, kada mūsų organizacijos reikalai rišasi vietomis ir su komercijos srytimi. O kur prisieina vest reikalai ir su kitų tautų žmonėmis arba pašalinėmis, neprigulinčiomis prie S.L.A. ypatomis, ten visa dešimtis tukstančių su viena ypata ar su kokios firmos atstovu negali tartis — tai neparanku, dėlto ir renkam išpildytojus visų mūsų reikalų. Bet jeigu kartais pasitaisytu koki nesmagumai su ypatomis, kur turētu įsikišt Suvienytų Valstijų teismai išrišimui nesusipratimų mūsų ir su mumis reikalus turinčių ypatų, ten Pildomoji Valdyba turi atstovaut mūsų organizacijos reikalus, gelbēt mūsų organizaciją nuo išnaudotojų, kad prisieitu stot ir priešais teismą, be jokio extra įgaliojimo. Tokia Pildomoji Taryba, vistiek kokiu budu ji butu renkama—ar visuotinu balsavimu, ar pasiuntinių balsų daugumu seimuose, ji turi turēt didžiausią galę vedime visu S.L.A. reikalų lik jai paskirtam laikui. Ją galima rinkti referendumu lygiai, kaip ir

ypatas kitų darbų atlikimui: įvairias komisijas, spaudstuvės administratorių, redaktorių, namų užveizdėtojus. Bet Pildomoji Valdyba butinai turi turēt didžiausią galę priverst kitus, netik paprastus narius, bet ir šiaip jau referendumu rinktuosius, išpildyt įstatus ir seimų nutarimus, be pasiklausimo ir extra daleidimo visų draugijos narių, tai yra, be visuotinojo nubalsavimo. Jeigu Pildomoji Taryba neturētu tos galės prašalint nuo vietų neatliekančius savo užduočių, o pastatyt kitus jų vieton be visų nuosprendžio, tai darytusi daug kėblumų ir nemenkiau išlaidų. Bet, kad Pildomoji Taryba turi tą galę, ir gali suspenduot visuotiniu balsavimu išrinktą ypatą, neveizint, kad tai ji butu ir tos pačios augščiausios Centro Pildomosios Tarybos suole,—čia tai ir susiduria, kaip kirvis su akmeniu, Pildomoji Taryba su referendumu. Čia ne visuotinas balsavimas gali užimt pirmą vietą, bet Pildomoji Taryba.

Berekalingai nekurie mūsų gerbiami nariai bando įkalbēt mažiau suprantantiems organizacijos besitvarkimą, buk referendum laikomas tik žaisle dėl palaikymo mūsų organizacijoje referendumo šalininkų; ką reiškia, girdi, tas visuotinas balsavimas, jeigu kelios ypatos, butent, Pildomoji Taryba turi augštesnę galę, negu visos organizacijos narių balsas? Neklausykit, broliai, suvadžiotojų! Jie dėlto taip bando mums įkalbēt, kad painiot mūsų mintis, kad ilgiau mes klaidžiotumēm nesusipratime, ilgiau nerastume tikrojo pirmyneigos kelio. *A. B. Strimaitis.*

Iš kuopų nutarimų.

Mariner Harbor. — 209 S.L.A. kuopa laike savo mėnesinį susirinkimą 5 kovo ir nutarē:

1) Kad narių mokestis butu lygios, neskiriant kokio kuris amžiaus butu, nes daugumas nenori prigulėti prie S.L.A., dėlei perdidelių mokesčių.

2) Kad moteris, kurių vyrai priguli prie S. L. A., butu paliuosuotos nuo mokėjimo už S.L.A. organą.

3) Mūsų kuopa nepripažįsta jokių aukų, kurios esti siunčiamos į užsienius.

4) Kad Pildomoji Taryba neturētu galę skirt jokių aukų be narių žinios.

5) Kas link S.L.A. Centro namo taisymo, tai kad butu išrinkta komisija iš dviejų ar trijų narių, kurie supranta dalyką, ir kad jie apkainuotu, kiek kas verta; tokiu budu atsieitu pataisymas pigiaus.

6) Kad įstojimo mokestis butu pagal seną konstituciją.

7) Kad daktaro-kvotėjo nereikia į Pildomąją Tarybą.

8) Kad S.L.A. kuopų nutarimai be skirtumo butu talpinami S.L.A. organe.

Kuopos valdyba:

Prez. *A. Alkevičius,*
Skr. *J. Bačinskas,*
Kas. *K. Cuprinskas.*

Mano prierasas prie 209 S.L.A. kuopos nutarimų.

1. Mokēt pagal amžių yra teisingas budas mo-

kėjimo, ir valstijos į šitą labai žiuri, kad nebutu peržemos mokestis; yra tai paremta ant moksliskų pamatų. Tokis vienodaš mokėjimas, kokį iki šiol S.L.A. turėjo, nebuvo pripažintas už teisingą ir todėl Susiv. negalėjo buti legalizuotas valstijose, kaipo tikrą tos rūšies organizaciją, kuri išmoka posmertines mirusiam nariui.

2. Nemokant visiems nariams už organą, iš ko jis apsimokēs? Juk žinome, kad pereitus metus reikėjo uždengti organo deficitą iš posmertinių, bet daugiaus taip negali buti: iš apsaugos fondo negalima nei vieno cento imti kitokiems reikalams.

3-4. Gaila, kad 209 kuopa, nežinodama dalykų, apie juos sprendimus stato. Reikia pirma perskaityti seimo protokolą, o ten matysite, jog seimas skirsto aukas iš surinktų per metus "tautiškų centų". Pildomoji Taryba tik išpildo seimo jai pavestą darbą. Pild. Tar. dar iš savo valios nei cento nėra niekur aukų paskyrus.

5. Jeigu P. T. neužsitikima, gali buti tas pats neužsitikėjimas ir linkui komisijų. Bile kas, imdamasi kokį darbą atlikti, nežiurēs, ką komisija sprendžia, jis nesutiks visviena, jeigu matys, kad už paduotą komisijos kainą negali atlikti to darbo. Be to, jau didvsis pataisymas atliktas; daugiaus tokio nebus, o argi verta rinkti komisiją pataisymui kada-ne-kada prakiurančio stogo, kuomet ten-pat dabar yra Susiv. Sekretorius ir Administratorius?

6. Negalima grįžti į seną tvarką, tik-ką iš jos išbridus. Mūsų užduočia turi buti, kad šis Susivienijimas gyvuotu ilgiausius metus, o ne tik bile kaip šiandien stumtus. Reikia imti atidon, jog iki šiol jau ni prisirašinėjo, pakol buvo atviras rubežius ateiviams; bet dabar kas kartas ateivystē yra varžoma, ir mūsų žaliukai broliai ir sesutės sustos beatkeliavę; mes gi vis senstam, mirtis prasideda tankesnēs, taigi nėra perdidelis įstojimas.

6. Susiv. Centrališką daktaras turi buti; bet daugeliui, matomai, neaišku, kam jis yra, girdi, į kuopas nevažinēs. Bet jis reikalingas, kad peržiurētu visas įstojančių kandidatų į S. L. A. narius aplikacijas, išpildytas per kuopų daktarus, kad kuopų daktarai butu tikri daktarai, o ne koki "šundaktariai", kad tuli neįsigautu su ligomis ir neišnaudotu S. L. A., prisirašydami prie augštesnių posmertinių.

7. Sakoma talpinti kuopų nutarimus *be skirtumo*. Juk pačios kuopos pasigamino "cenzurą" su savo "protestais", kuriuose daugiausią ypatiški digliai kyšo; nereikia toms kuopoms cenzuros, kuriose yra žmonēs mokanti parašyti kuopos nutarimus ir pataria švelnesnioj formoj išreikšti tą patį dalyką.

M. J. Damijonaitis.

Žiurint iš šalies.

Amerikiečiai graikai gali but puikiu pavyzdziu prakilnaus patrijotizmo (tėvynės meilės). Jų tėvynei nuolatina grēsia pavojus iš Turkijos šalies. Šiais metais amerikiečiai graikai pasižadėjo surinkti du milijonu dol. aukų padirbimui šarvuoto laivo, kuris sau-

gotu jų tėvynės neprigulmybę. Andai Chicagoj tuom tikslu atsibuvo graikų čekagiečių mitingas Masonic Temple (ten, kur buvo S.L.A. XXV seimas).

Mitingan atsilankė apie 500 graikų. Suaukauta bėgyje vienos valandos trys tukstančiai dol., kas apskritai išeina po 6 dol. nuo ypatos. Pas mus Susivienijime atsiranda tokių "gerų lietuvių", kurie mano, jog 10 centų į mėnesį užlaikymui Centro Administracijos ir mūsų tėvynės reikalams yra netik per daug, bet net visuomenės skriauda. Graikai gal galėtų apie tokias ypatas pasakyt, jog Lietuvai skriauda, kad jos dar lietuvių vardą nešioja. Toli dar, toli mums ligi graikų.

* * *

Kokios ten kuopos valdyba gailisi, jog Susivienijimas nustos daugelio sąnarių, nes, anot jos, pagal naują konstituciją mokestis taip augštos, jog sąnariai negalės išsimokėti. Gailestis yra labai prakilnus jausmas ir minėta valdyba užsipelnija sau padėkos už savo gerą širdį. Bet velytina, kad gailima butu gailėtis netik tada, kada reik mokėti Susivienijimui kelias dešimtis centų į mėnesį, bet ir tada, kada mokama *po kelis doliarius* "už baro" kas šventadienis. Štai nuoširdus patarimas: rupinkimės sučėdyti savo sąnariams tuos pinigus, kuriuos *bereikalingai* išleidiame smuklėse, o lupkim nuo jų tuos kelis centus sąnarių mokesčių ir pamatysim, jog galų-gale mes netik jų nenulupsim, bet į kelis metus porą šimtelių jiems liks.

* * *

P-s J. S. Pruselaitis turi dvi nuomoni apie S. L. A.: vieną privatišką, o kitą viešą (žiurėk jo pasitelsinimus "Tėvynėj"). Pagal viešą nuomonę, jis sako, jog S.L.A. puikiausia organizacija, kurią reik palaikyt, o pagal privatišką nuomonę, jis "pasikalba" su savo "draugais", sutaiso nelegališkas priešais Susivienijimą konferencijas, sutaiso įvairius protestus ir stengiasi sukelti Susivienijime "buntą". Matyt, p. Prus. turi taipgi ir dvi sąžini ir todėl sakosi, jog pagal *viešą* sąžinę jisai nekaltas. Gaila tik, kad visi žiuri ne į viešą, bet tik į privatišką jo sąžinę.

A. B. C. Kaunas.

Klaidos atitaisymas.

No.9 "T." atspausa Martinus Niderstronas, 103 kp. narys; reikėjo — N i d e r š t r o s a.

MOKSLO TRUPINIAI.

ŽMOGUS IR GAMTA.

Apsizvelgus vasaros laike apie save, kiekvienas mato daugybes įvairių augalų ir gyvunų. Vieni iš jų maželiai, vos tik užmatomi akia; kiti matomi per padidinantį stiklą, o dar kiti ir labai dideli. Vieni iš jų atkreipia tavo atidą savo didumu, kiti — gražumu, kiti — kvapu ir kt. Nuolatai matydamas juos, žmo-

gus taip pripranti, jog nei tėmyte nepatėmiji. Rodos, jog, kaip yra, taip reikia ir taip turi buti. Jei prisižiurėsime atidžiau gyvulių karalystei, pamatysime, jog kiekvienas iš jos narių turi kokią-nors ypatybę, kuri jį saugoja nuo priešo ar padeda paglemžimui aukos. Nekurie iš jų turi tvirtus apvalkalus-kiatus, apsaugojančius jų silpną kuną nuo negeistinių gyvenime prietikių; kiti turi nagus, ragus, sparnus, tvirtas kojas, geras ausis, akis, uoslias ir kitas priemones, pritinkančias gyvuno gyvenimui. Dar kiti, nors ir neturi aiškiai mums matomų apsigynimo prietaisų, turi ypatybes, kuriomis mes gėrimės arba bjaurėjamės ir kurios gyvunui suteikia daug gero jo gyvenime — tos ypatybės tai jo balsas, spalva, kvapas ir t.t. Yra ant žemės gyvunas, kuris ant pažiūros turi silpnas priemones apsigynimui nuo priešo. Jis neturi sparnų, kuriais skrajotu padangėmis, neturi aštrių nagų gaudymui savo aukos, neturi plaukų, dengiančių jo kuną nuo šalčio bei saulės spindulių. Jis, rodosi, nieko neturi, kuomi galėtu grumoti savo priešui, atimant jam maistą arba apsiginant. Tas gyvunas kiekvienam iš mūsų žinomas, — tai žmogus. Žmogus negali gyventi vandenyje nei skrajoti ore, nei kabinėtis po medžius, bet gali tik vaikštinėti ant žemės, anaipol ne taip bėgliai kaip koks greitas bėgūnas. Jei žmogus nieko tokio neturi, sakysite, tai jam lemta išnykti nuo žemės paviršiaus. Vienok yra ne taip. Žmogus turi ypatybes, kurių kiti gyvunai neturi. Jo rankos nykštis išaugęs priešais kitus keturius pirštus. Kiek jis darbo atlieka savo rankomis, tai matome kad ir iš lietuvių priežodžio: "Akis baisininkės, rankos darbininkės". Be to, žmogus turi kitą didžią Dievo dovaną, tai protą. Protas iškelia silpną "Adomo sunų" augščiau už visus gyvunus, kurie randasi ant žemės paviršiaus. Su pagalba proto jis pasigamina maistą, apsigina nuo kitų gyvunų, kaip lygiai ir nuo negeistinių oro atmainų. Su protu jis atrado priemones, kaip apsisaugoti nuo užpuolančių jį bei draskančių gaivalų, netik didelių, bet ir tokių, kurių jis negali akia užmatyti. Jis išgalvojo šautuvus bei durtuvus, kaip lygiai ir mikroskopus, su pagalba kurių jis atsigina nuo negeistinių jam "bičiulių". Daug kas butu rašyti apie visas prietaisas bei išradimus toje srytyje, bet tuo tarpu aš juos paliksiu ir eisiu prie kitos — prie augalų karalystės. Visiems žinoma, jog žmogaus gyvatas paremtas ant maisto gautamo iš augalų. Per ilgus laikus žmogus užsiima prižiūrėjimu ir auginimu taip didžio jam turto-augmenų. Juos tyrinėdamas žmogus eina artyn ir artyn gamtos širdies, ir tikėtina, jog ateis laikas, kada jis taps tikru jos valdovu ir privers ją veikti taip, kaip jis nori. Čia aš kalbu apie pritaikymą augalų prie žmogaus reikalavimų. Svarbiausias tikslas tame darbe yra pritaikinti prie duotųjų aplinkybių augalus, iš nenaudingų augalų padaryti naudingus ir padauginti maistą tveriančias dalis augalo. Vienas iš didžiausių darbininkų-tyrinėtojų augalų šiuose laikuose yra amerikonas Luther'is Burbank'as. Jis dirba stebėtinus darbus augalų karalystėje. Kas nežino digliuo-

to kaktuso, kuris dažnai Lietuvoje yra auginamas vazonuose? Milijonai margų nevaisingos žemės apaugę taja augme, kuri netik niekam netinkanti, bet dar gi blėdinga, nes per jos aštrius diglius gyvuliai nei prie kitos žolės negali prieiti. Štai praleidęs dešimtį metų nenuilstančio truso, Burbank'as permainė kaktusą taip, jog jis liko nepažįstamas. Burbank'o kaktusas neturi dagių, gali augti kiekviename klimato bei dirvoje ir, kas svarbiausia, yra valgomas. Trijų metų senumo tas augmuo sveria apie 300 svarų ir suteikia skanų ir sotų maistą, o pirmiau buvo kančinyje gyvuliams; baudiusiems jį esti. Vieną kartą, rodydamas ateiviui kaktuso vaisių, Burbank'as juokdamasis sakė: "Jeigu jus suvalgytumėte vieną grudelį to vaisiaus, gal buti, jog aš nieko nesakyčiau, jei suvalgytumet antrą — išvaryčiau už durų, o už suvalgymą trečio, nors ir nemalonu butu, priverstas bučiau skirsti jusų vidurius". Ištikro, grūdai tokio kaktuso yra brangesni už auksą, nes iš jų užauga netik skanus ir malonaus kvapo vaisius, primenantis kelioliką žinomų kvapų, bet ir valgomas stembras. Kadaisė nekenčiamas ir visų niekinamas kaktus liko brangių augmeniu. Jisai, pasėtas tyrų smeltynuose, padaro tyrą vaisingą. Bet kas ypatingiausia, tas pats augmuo gali gerai derėti kaip tropiškose šalyse, taip lygiai ir ant polių, jei tik butu dirvos. Jis nebijo nei šalčio, nei karščio.

Tas pats Burbank'as išaugino naujų atmainų vaisinius medžius, kurie lengvai iškenčia laike savo žydėjimo pavasario šalnas. Bile kokis vaisius, gelė ar daržovė, papuolus į Burbank'o rankas, išauga didesniu, skanesniu ir gražesniu, negu kur kitur. Daug asiai atidos jis atkreipia ant Californijos vaisiųlyvų. Viena veislė slyvų, žinoma kaip "Winkson", pasirodžius Chicagoje ant pardavimo, nustebino pirkikus savo didumu ir skanumu. Priegtam ji taip vaisinga, jog ant vieno medžio užauga po 2200 vaisių. Ir ko jis neišdirba su slyvomis? Nekurias iš jų išaugino net 6 kartus didesnėmis, neg jos paprastai esti. Išaugino tokias, kuriose vietoje nemalonaus kaulelio yra tik minkštas grudelis, arba štai išaugino tokias, kurios iš viršaus abrikotas, o viduryje slyva.

Visi mes žinome riešutų kevalą, koks jis kietas, kiek jis privargina, kol išsimi branduolį (neturedamas spaustukų). Burbank'as taip suplonino jo kevalą, jog paukščiai nulesa riešutus nuo medžių kaip uogas. Juodąsias avietes jis permainė ant tiek, jog bile kas, pamatęs jas, nesakys, jog tai tos pačios digliuotos juodosios avietes, ką auga giriose: jos dailios, nedigliuotos, o vietoje juodų nogų — baltos.

Burbank'o taboka pastebetino didumo; prie 3 metrų augštumo lapai išauga 120 centimetrų ilgio ir 60 cm. pločio. Bulves, kurias tas darbštus gamtininkas pagerino ir kurios dabar visoj šiaurinėj Amerikoj auginamos, duoda septynioliką milijonų dolerių daugiau pelno, neg ant to paties ploto auginamos kitos veislės bulvės.

Dar įstabesnis dalykas tai pomatai. Kaip išnaudojus bulvių stiebus? Ir štai ant jų Burbank'as išau-

gino tomatų: žemėj bulvės, o ant virkščių tomatai, vadinami pomatais. Ogi gėlės. Čia visas permainas butu sunku ir išskaityti: augmens, ką turėjo žiedus tik ant viršunės, lieka apipilti jais nuo viršaus iki žemei. Yra žinoma, jog gėlės, turinčios gražius žiedus, neturi kvapo arba turi nemalonų. Burbank'as savo buklumu privertė gėlę buti ir gražia ir kvepianti. Paveikslan, kvepiantįs jurginai. Be tų čia paminėtų, tukstančius kitų permainų augmenyse tveria tas gamtos tyrinėtojas.

Bet kaip ir kokia spēka veikia tas gamtininkas?

1886 metuose profesorius Gugo de Vries Hollandijoje apskelbė svetui naują, lyg toliai negirdėtą teoriją kas link persimainymo augalų (mutacijos), arba staigios kokio-nors augalo permamos iš vieno pavidalo į kitą. Taja teorija pasinaudojo Burbank'as, kuris, suvienijęs ją su Darvino teorija, atidengia didžias gamtos paslaptis.

Darvinas išaiškino, jog kaip gyvunai, taip lygiai ir augalai, pergyvena evoliucijos kelią. Toji evoliucija žengia į vieną kokią pusę. Jei gaivalas pagimdo keliatą vaisių ir jie yra nevienodi, kas visados yra, tas nevienodumas esti jau skirtesnis ateinančioje kartoje. Padėkime, iš avižos grudo išauga varpa ir ant jos yra keliolika grūdų, bet ne visi iš jų yra vienodi: vieni didesni, kiti mažesni; bet dar didesnis skirtumas bus, juos pasėjus. Iš visų pasėtųjų štai vienas avižos stiebas išauga su akuotuotais grūdais. Jei tuos grūdus surinkęs skyrium pasėsi, tai jau išauginsi jei ne visus, tai didesnę dalį akuotuotų avižų. Taigi čia ir išsidirba nauja augalo veislė, nepanaši į pirmutinę, iš kurios ji yra kilusi. Toks keitimas tęsiasi ilgą laiką iki pasirodo regima permaina. Mutacija-gi (staigus persikeitimas) įvyksta suvis priešingai, kaip išaiškino de Vries. Jiji apsireiškia staigia permaina iš vienos veislės į kitą; ta permaina atsitiinka retai ir jau sykį atsiradusi niekadaš negrįžta į pirmutinį pavidalą.

Apgarsinimas mutacijos teorijos atvėrė botanikams naują regyklą gamtoje ir liko visuotinu tyrinėjimo dalyku laboratorijose. Čia klijanti Burbank'o garbė, o čia Wilson'o pasekmingi moksliški darbai su javais atkreipė atidą viso pasaulio gamtininkų. Ir štai vienas francuzas Bleringam užsiėmė tyrinėjimų naudingų ir žingeidžių dalykų. Jis pasirengė įeiti į gamtos paslaptis su mokslo pagelba, per ką jis daugumo yra augščiau laikomas už Burbank'ą, nes pastarasis dirbo paprastu sumanumu, ne viską galėdamas moksliskai išaiškinti. Bleringam manė: "Gerai yra pasinaudoti aklu atsitikimu, bet butu geriau, jei galetusi pramanytu budu tą atsiekti". Jis ir atitiko tą budą keliatas metų atgal. Kartą eidamas sodžiaus keleliu, jis pasergejo abiejose šalyse javus nepaprastose išvaizdoje. Ten buvo avižos, miežiai, rugiai ir kt. Kodėl vieni javai nepanašūs į kitus, augančiaus toje pat dirvoje? buvo Bleringam'o klausimas. Jis nusprendė, jog toji išžiura paeina nuo nuolatinio mindžiojimo praeivių. Jis bandė padaryti mutaciją ant augalo, susukdamas jį, suspausdamas, prašalindamas nekurias jo dalis. Bandymai pasisekė.

Apgniaužydamas stiebus našlelių, jis gavo dviejopus žiedus. Kukuruzai davė taipogi geras pasekmes: varpos su motėmis padaugėjo, pasirodė vyrukai (stamens) ant varpų su motėmis ir antraip. Perpjovimas stiebo toje vietoje, kur randasi pirmasis laiškasis, trukdė maisto plaukinėjimą ir tas davė geroką skaitlių nepaprastų ataugų. Grūdai, gauti nuo tų kukuruzų, davė 70 procentų tokių, kurie šiokia ar tokia ypatybe skyrėsi nuo paprastųjų. Tokiu budu Bleringam išgavo mutaciją.

Galima suprasti, koki nauda iš tokių bandymų. Bleringam savo bandymais išdirbo atmainą kukuruzų, kurie prinoksta net tokiame šaltame krašte, kaip Žuvėdija. Su miežiais jis apturėjo neprastesnes pasekmes. Jis, nuvažiavęs į Svafolijų, kur randasi Wilson'o bandymo stotis, susipažino su įvairiais ten bandomais javais ir, sugrįžęs Francijon, mutacijos keliu išdirbo naują atmainą miežių, daug geresnę dirbimui alaus, neg kitos.

Garsus mokslininkas prof. D. Bertlo, užveizėtojas augalų bandymo stoties Medonoje, veikia dar kitoku keliu apturėjimui mutacijos. Jis dirba su pagelba chemijos. Medonos parke jis įkasa žemėsnafanancinius ar cementinius indelius, pripildytus žeme, sumaišyta su uranijaus druskomis. Kasdieną jis pats, ar jo pagelbininkai eina perveizėtu dygstančių augalų. Ten randasi pupos, rugiai, žemriešučiai (peanuts), permaintyti uranijaus druskų; tos permaitos atsargiai tēmijamos ir užrašomos. Jie jau apturėjo puikias pasekmes, kurios nevisos dar apgarsintos visuomenei.

Taip tai veikia žmogus, kuris tokiu silpnu išrodo tarp kitų gyvunų. Jis savo veikme stengiasi permaintyti paveikslą žemės, ant kurios jis gyvena. Jis tą dirba ne kokia milžiniška fiziška spēka, bet protu ir nuolatinu darbu.

Valparaiso, Ind.

Pr. Šivickis.

Iš Lietuvos.

Iš Liepojaus lietuvių gyvenimo. Liepojaus lietuvių kolonijoje gyvena keliolika tukstančių lietuvių, iš sodžių atkeliavusių, įvairaus užsiėmimo: mokinių darbininkų; mokslus išėjusių mūsų inteligentų visai nedidelis būrelis. Nors etnografiškoji Lietuva iš čia gana arti, tečiaus lietuviybės ženklų tiek tematyti, kiek ir tolimuose Rusijos miestuose: Odesoje, Maskvoje, kur lietuvių kur-kas mažesnis būrelis. Tokiame buryje, kaip čia Liepojuje, lietuviai daug ko galėtu labai lengvai nuveikti kultūros srytyje. Tuo tarpu jie čia teturi "Pašalpos draugiją" ir dviklesę mokyklą, kuriai nekaip sekasi.

Prie švietimo įstaigų aš priskaitau ir lietuvių knygų sankrovas. Seniaus čia buvo dvi lietuvių sankrovai ir viena lietuviškai-lenkiška; šiandien te gyvuoja tik viena, ir ta pati, kaip patyriau iš pašnekėsio su p. Virkutiene, knygyno laikytoja, serga mirtina liga. Naujų knygų jau visai nebetrūkama, išskiriant mal-

daknyges ir kalendorius; mat, senų jų niekas neišperkųs; daugelį knygų atiduodą už pusę kainos, kaip jiems patiems atsiėję, ir tai mažai kas teimą; retą dieną parduodą už porą rublių, daugiau už kelias dešimtis kapeikų; abejoją, ar nereikšią visai likviduoti. Taigi Liepojus liks visai be lietuvių knygyno. O čia pat latvių knygų sankrova verčiasi kuopuikiausiai; kitataučių pavyzdys mažai lietuvius čia tepatraukė.

Liepojaus lietuviai labai toli pasilikę užpakalyje kito Latvijos miesto — Rygos, kur lietuvių gyvenimas, ypač pastaraisiais metais, ėmė virte virti; nutautusieji lietuviai pradeda smarkiai linkti lietuvių pusėn. Čia Liepojuje, liudna ir priminti, lietuviai kur-kas labiau už kitų miestų lietuvius tebemėgia lenkybę; daugelis sodiečių, ir pastaraisiais metais čia atkeliavusių iš viso vieko stengiasi įsidėti kiekvieną girdėtą lietuviškai-lenkiško kratinio žodį, neskaitant jau seniaus atkeliavusių, kurie, sykį įsikibę į lenkybę, turi si jos, it kudikis motynos sijono. Žinau daugelį tėvų, kurie savo vaikus net rykšte baudžia už kiekvieną ištartą be lenkiškosios galunės ar pradžios lietuvišką žodį; siūnčia žaisti su sulenkėjusiais vaikais, kad greičiau užmirštu savo tautos kalbą; kurie neįstengia nė kelintojo žodžio lenkiškai vaikams galvon inkalti, tie perkasi lenkiškus elementorius bei katekizmus ir šiaip taip žleberiuodami, moko vaikus bent lenkiškų poterių. Sykį dvi pažįstami moterėli su ašaromis meldė manęs, kad joms bent trejetą kartų perskaityčiau iš knygos lenkiškai "Tėve mūsų", mat, vargšių temokėta skaityti vien iš tos knygos, iš kurios jaunos budamos skaityti mokėsi, iš lietuviškos; turbūt ketino savo vaikus to paties mokyti, nors pačios, kaip matote, nekiek nepajėgdamos. Vos perkalbėjau mesti tą kvailą lenkų uodegos gaudymą. Tai visai ne naujiena; juk pas to sodiečio, "ponų" tarpan patekusio, pirmasis rupesnis pačiam likti "ponu", tai yra, nei daugiau, nei mažiau, kaip tik "lenkiškai" švebeldziuoti su jais. Bažnyčioje katekizmo mokyties didžiuma tėvų savo vaikus verčia tik lenkiškai. O klebono Vizbaro taktika lietuvių dalyke tikrai keista ir net artimiesiems nesuprantama.

Lietuviai kitur.

Čiornaja Padina. Samaros gub. Pereitą vasarą pradinės mokyklos namas dėlei stokos vietos tapo padidintas ir perdirtas į dvi mokykli. Abudu mokytoju lietuviu. Mokinių iš viso — 82. Visi mokiniai — lietuviai. Užlaikymą mokytojams ir mokyklon duoda žemietija (zemstva). Per Naujus Metus vietinio klebono kun. J. Striko ir mokytojų trusu surengta buvo mokyklos ir šiaip-jau vaikams eglelė. Pačių vaikų deklamuojamos buvo lietuviškos eilės, gyvieji pašnekėsiai. Buvo dainuojamos lietuvių dainos, išmokytos vargonininko p. A. Glemžos. Viskas buvo lietuviškai. Pabaigoje padalyta dovanėlės vaikams. Įspudžiai pasiliko labai malonus.

Dar prieš Kalėdas vargonininkas iš vietinių sodžiaus vaikų ir mergaičių sutaisė bažnytinį chorą.

Nebuvo, manau, tai lengvas darbas, nes sodžiuje yra maža parinkty balsų, o ir tiems, nežinant gaidų, nēr taip lengva mokyties. Vienok choras susidarē tikrai geras, ir dabar per pamaldas suteikia mums nemaža mulonumo ir pasigerējimo. Už tai ačiu vargonininkui ir choristams.

Lietuviai Amerikoje.

Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Moterų Progresiviško Susivienijimo 1-ma kuopa surengia eilę referatų, kurie bus skaitomi Tautiškam name, 101-103 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Kovo 19-tą "Moteriškē religijoj ir moksle" skaitys p. J. Perkunas. Balandžio 2-rą "Prietarų įtekmė ant moterų" skaitys p. A. Purvis. Balandžio 16-tą "Ženyba—jos įtekmė draugijoj" skaitys p. J. Perkunas. Balandžio 30-tą "Moterų dalyvavimas turty išdirbystėje" skaitys p. J. Šukis. Gegužio 14-tą "Materijališkoji Historija Žmonijos" skaitys p. A. Purvis. Rengėjai visus širdingai užkviečia atsilankyti, ypatingai merginas.

St. Charles, Ill.

Lietuvių yra apie 400 ypatų. Draugystes turi tris: 250 S.L.A. kp., Vytauto ir šv. Jurgio. Vytauto dr-stē įsteigē liet. knygyną, tik mažai kas juomi tesinaudoja.

Shenandoah, Pa.

Vas. 23 sulošta 4-rių aktų drama "Alkani Žmonės". Lošē Gužučio Teatrališka Kuopa iš Minersville, Pa. Su išėmimu vienos-kitos rolės, viskas gerai atlikta.

Vas. 26 buvo koncertas, kurį parengē Shen. Liet. Teat. kuopa. Dainavo maišytas choras, 4 vyrų kvartetas ir duetai. Dainuota žinomosios tautiškos dainos. Žmonių buvo prisirinkę daug ir visi buvo užganėdinti.

P. J—tē.

Iš Suvienytų Valstijų.

Istatymas apie šviežius maistus.

Indianapolis, Ind. — Indianos valstija išdavė įstatymą, kad ant valgomųjų daiktų, kurie yra pralaidyti ledaunēse ilgiau kaip 30 dienų, butu pažymēta, kad tie daiktai yra ne švieži, bet iš ledaunių paimti (cold storage). Jeigu kokie valgomieji daiktai butu ilgiau ledaunēse pralaidyti negu 9 mėnesius, tai, pagal naująjį įstatymą, sveikatos skyrius turi iširti, ar tie valgomieji daiktai tinka valgymui ar ne. Atradus, kad jie valgymui netinka, sveikatos skyrius turi tiesą juos sunaikinti; o jei kas mėgintu apgaudinėti valdžią, tai bus sunkiai pinigiskai baudžiamas.

Umai tapo turtingu.

New York. — Telefoninis bernukas Ronan neti-

kėtai uždirbo \$30,000 ant akcijų, kurias jis neseniai buvo pirkęs, kaipo nieko nevertas, už niekus, o kurios umai pakilo. Išpradzių Ronan turėjo nusipirkęs 600 akcijų, bet jos taip baisiai nupuolē, kad jis beveik visas jas išpardarē dar kelissyk pigiau, negu buvo pirkęs. Ale štai išnaujo jos pradējo umai kilti; Ronan tai pastebėjo ir pasiskubino jas atpirkti; spėjo atpirkti tiktai 200 akcijų, kurios dabar davē pelno \$30,000.

Baisi eksplozija.

Pleasant Prairie, Wis. — Du Point-Numours parako kompanijos magazinuose atsitiko baisi eksplozija. Eksplozdavo 300 tonų dinamito ir 33,000 bačkučių parako. 350 ypatų sužeista ir, sako, užmušta inžinierius Joe Flynn, o viena mergina, kuri turėjo širdies ligą, mirusi iš persigandimo. Tokia smarki buvo eksplozija, kad bustuose 109 mylios atstu nuo eksplozijos vietos išbyrėjo langai. Išgriauta šimtai namų.

Nušovē savo vyrą, sunų ir persišovē pati.

Branford, Conn. — C. Wood nušovē savo vyrą ir sunų ir pati save mirtinai persišovē. Ji buvo susipykusi su vyru dēlei kokių ten pirkinių, kurių bilą jis nenorėjo išmokēt pirm ištyrimo bilos toje krautuvėje, kur buvo pirкта. Manoma, kad tas susirokavimas buvo šeimyniškos tragedijos priežastimi.

Neteko rankos ir kojos, tai nusišauna.

Chicago. — Edward Wolf, 17 m., kada jam traukinys atpjovē ranką ir koją, išsitraukē likusia ranka revolverį iš kišeniaus ir persišovē sau galvą, nenorēdamas gyventi nelaimingo gyvenimo.

Aplanko savo pilvą.

Phila, Pa. — Tulas B. J. Sykes atvyko iš Canados į Philadelphiją pasižiūrėti savo pilvo, kuris metai atgal buvo išimtas jam American Stomach ligonbutyje Philadelphijoj. Sykes pasisakē atvykęs pamatyti savo seną draugą-pilvą, be kurio, vienok, jis puikiai apsieinąs ir valgąs trissyk į dieną, kaip ir pirmiaus.

Gyvens su vienu trečdaliu smegenų.

New York. — Du trečdaliu smegenų tulo Nicamar'o Marzinuk'o išlėkē iš galvos, o jis, daktarai sako, gyvens. Marzinuk dirbo prie vandenvėžio prakasimo. Eksplozdavo dinamitas. Po eksplozijos rado Marzinuk'ą begulintį ant žemės su didele jo galvoj skylė nuo kairėsios ausies ir per viršugalvį. Pro tą skylę ištiško nemažiau, kaip du trečdaliu, jo smegenų.

Nupjauti pirštai prigyja.

Plainfield, N. J. — Tulas H. Piddington nusipjovęs buvo mašina du pirštu per pirmą narį dirbtuvėje du mėnesiu atgal. Paimtą nupjautųjų pirštų galai ir vėl prisiuta savose vietose ir subandažuota. Dabar pirštai yra sveiki ir čieli kaip buvę ir nedaro jokių nepatogumų savininkui.

Gubernatorius nori dovanoti kaliniui gyvastį.

St. Paul, Minn. — Lesueur apskričio Grand Jury (augštasis teismas) reikalauja, kad valstijos gu-

bernatorius A. O. Eberhart paskirtu laiką pakorimui Martyno O'Malley, kuris nunuodijo savo du posunius, bet gubernatorius atsisako paskirti laiką. Mat gubernatorius laukia, ar neužgirs tik valstija įnešimą, kuriuo mirties bausmė reikalaujama prašalinti; tąsyk ir O'Malley išliktu gyvas.

Gudri vagystė.

New York. — Viduryj dienos banke 80 metų senis George Bancroft buvo apvogtas ant \$90,000.

Kada jis ėjo koridorium, vienas jaunas vyras pašlėido smarkiai bėgti prie durų į vidų ir bėgdamas tyčia užkliudė ir pargriovė senį. Iškrito seniui iš nagų portfelius su akcijomis \$90,000 vertės ir nusirito į šalį jo skrybelė. Tuo tarpu, kaip jaunas vyras, nužemintai persiprašinėdamas, stengėsi prikelti senį, to vyro bendras pribėgo iš kertės ir padavė seniui portfelį, ne senio portfelį, ale kitą, visai panašų į senio portfelį. Senio portfelį su brangiomis akcijomis jis, matyt, į kertę paspyrė ir, išeidamas iš banko, jį pasiėmė. Senis nepažino, kad tai buvo svetimas portfelius. Tik ant rytojaus jo sunus, atsidaręs portfelį, vietoj akcijų rado pluokštą laikraščių.

Žmogžudys policijos viršininkų.

Danville, Va. — Suareštuota vietinis policijos viršininkas už žmogžudystę, kurią jis buvo papildęs 13 metų atgal. Žmogžudystės jis buvo dasileidęs Harris apskrityj Ga., ir už tai buvo pasmerktas visam amžiui kalėjiman. Bet jam pasisekė pabėgt. Jis su permaintyta pravardė pribuvo į Danville, po kelių metų įstojo į policijos tarnystę ir tapo vietines policijos viršininku. Ant nelaimės, jo pažįstamas atvažiavo į Danville ir viskas išsiaiškino. Policijos viršininkas paduotas ligi teismo į kalėjimą.

Straikuoja 15,000 ekspresinių vežėjų.

New York. — Kovo 13 sustraikavo 15,000 ekspresinių vežėjų New Yorke, Jersey City'je ir Hobokene. Tą pačią dieną po pietų jau vaikščiojo 90 procentų kompanijos vežimų su straiklaužiais. Ketina sustraikuoti 600 automobilių vežėjų (chauffeurs).

Anarchistai priešais bažnyčią.

New York. — Laike pašventinimo italijoniškos bažnyčios ant kertės E 12 gatvės ir A ave., italijonai anti-klerikalai pakėlė trukšmą. Pradėjo šaukti: "Lai gyvuoja anarchija! Šalin su bažnyčia ir su šiaudadušiais kunigais!" Minioje pradėjo spragėti revolveriai, bet nei vieno nekludė. Greit prisistatė policija ir išvaikė maištininkus.

Iš kitur.

Kaizeris nekenčia ilgų prakalbų.

Kaizeris Vilius II labai sugėdino majorą vieno mažo miestuko prie upės Rein'o už majoro ilgą ir "iškalbingą" pasveikinimą, kuriuo majoras pasitiko kaizerį.

Miestukas buvo kuopuikiausiai papuoštas ir bu-

vo sustatyta dvi eilės panelių, aprengtų baltais rubais, kada kaizeris įvažiavo automobiliu į miestuką. Majoras, kuris manė esąs geru kalbėtuju, pasinaudodamas iš progos, pradėjo savo ilgą nuobodžią prakalbą apie Vokietijos kaizerių atsilankymus į tą miestuką.

Vilius II, paklausęs 15 minutų ir gailėdamasi merginų, kurios turėjo stovėti saltyj lengvai apsirėdžiusios, pakėlė ranką, kad majoras sustotu ir davė jam šitokį patėmijimą:

"Mano brangus žmogau, tos merginos dreba dėl šalčio, o Tamsta sakai tokią išdirbtą prakalbą. Prieštam aš turiu pasiskubinti ant užkandžių pas savo draugą Schorlemer".

Tai pasakęs kaizeris nuvažiavo sau.

Amerikonai neina į balių su negru.

Londonas. — Sugriuvo puikus balius dėlei vieno negro.

Moterų klubas, rengdamas balių, išsirinko už pirmiausiųj svečių dr.ą W. E. B. Dubois, sociologijos profesorių Atlantos universitete ir išsiuntinėjo užkvietimus daugeliui žymesnių amerikonų ir anglų. Kaip tik amerikonai dažinojo, kad tokia garbė atiduodama negru, tuoj atsisakė dalyvauti baliuje. Balius sugriuvo.

Tos trukšmingos kelinės-andarokas!

Popiežius mano, buk įeinančios mados moteriškos kelines-andarokas yra nedoras drabužis, ir uždraudžia įleisti į katalikų bažnyčią moteris su kelinėmis-andaroku.

Ryme majoras Rossi nusišovė iš gėdos, kad dvi jo dukters pradėjo nešioti kelines-andaroką.

Illinois valstijos įstatymdavystėn paduota sumanym... uždrausti pasirodyt viešose vietose kaip kelinėse-andaroke, taip ir siaurdresėj (hobble skirt) ir peržengiančias tokį įstatymą bausti po \$50.

Daugelyj vietų į apsidariusias kelinėmis-andaroku metoma purvais ir akmenimis, o kartais ir žaliais kiaušiniiais. Reikia tik pasirodyti moteriai ant gatvės tame nepaprastame apdare, kad tuoj apspistu šimtai žingeidžių ir užtvėntu visą gatvę praeinančiams ir pravažiuojantiems. Žingeidaujančius nei policija neįveikia išskirstyti ir paprastai liepia moterims su kelinėmis nuvažiuoti šalin; tuomet tik teišskirsto.

Daktarai pripažįsta, kad kelinės daug sveikiau moterims nešioti negu andarokas: su kelinėmis šilčiau ir lytiški organai esti geriau apsaugojami nuo bakterijų.

MARGUMYNAI.

Romėnai.

(Pagal W. C. Wilkinsoną ir G. D. Lindą).

Paskaita skaityta "Aušros" kuopai.

(Tęsal).

Akyvesniu ir daug vaisingesniu yra klausimas,

kaip romėnai savo didelę karjerą padarė. Mes sakėme, kad jie pasaulį apveikė ir jį valdė; kaip jie tą padarė mes kol kas neišsitarėme nei žodžiu. Visa jų paslaptis gali būti pasakyta vienu sakiniu — sakiniu, kuris paviršutiniam protui gali atrodyti apčiuopama tiesa: jie apveikė ir jie valdė dėlto, kad jie buvo pergaletojai ir valdovais. Kitaip sakant, ką jie padarė yra išaiškinama tuomi, kuo jie buvo. Plačiai, ankštai, nuosekliai, tvirtai, nepaliaujamai, išimtinai jie buvo kariautojai ir valdovais.

Šitiems dviem veikimams senovės romėnai buvo atsidavę kuone visa širdžia. Mažai jų kas buvo kokiū nebuk laiku atsižymėjimui kuomi kitu. Romėnai visi gyveno valstybei. Valstybė buvo romėnų draugijos ir vienočia ir suma. Šeimyna, vienata buvo nieku, valstybė visa kuo. Tai buvo romėno gyvenimo teorija ir praktika. Tautinė sąvoka niekuomet nebuvo užmirštama. Tiesa, vienata buvo augština ma kaip augštos valstiečių draugijos narys. Bet tokia saumylos pažiuros forma neatrodė romėniška. Tikras romėnas buvo labai ribotu suopročiu. Jis buvo pasakiškuoju Kartijum, dėl valstybės pasirengusiu šokti nepermatomam tamson.

Mes nesakome, kad Romos miestas buvo nesau mylinga valstybė. Nieko tolesnio negali būti nuo teisybės kaip šitas. Mes nesakome, kad pavienis romėnas visuose savo prietikiuose buvo besaumylingu žmogum. Tas teipgi toli gražu nebutu tiesa. Bet pavienio romėno valstiečio prietikiai su valstybe visuomet turėjo dosnybės išvaizdą. Jei buvo koks saumylingumas po apačia, tai jis buvo labai padorus, kiltas, didžiaširdingas saumylingas. Išvaizda buvo visai priešinga saumylybei.

Tas reiškė, kad pavieniui valstiečiui viskas reikėjo drysti ir viskas nukęsti, padarymui valstybės vis didesne negu ji buvo, vadinas, ne didesne sulig doros kokybės, tik turte ir galybėje. (Čia mes kalbame maždaug aplamai, apleisdami išimtis ir saugodamiesi apribojimų. Teipogi mes kalbame apie Romą, kokia Roma buvo prieš ciesorystės sistemos prasidėjimą. Truputį perdedame ir idealizuojame dėl didesnio ryškumo.). Į turtą ir galybę valstybei buvo atdaras vienas tiesus kelias. Tuoju keliu buvo pergale. Todėl pergale buvo vienu valstybės reikalu dviguboje prasmėje: viena, apveiktis ginklais; antra, tolesnė apveiktis, valdymas įstatymu.

Ant kelio į turtą ir galybę per pergale, šitoj dviguboj žodžio pergales reikšmėje nebuvo Romai jokių kitų kliučių išskyrus grynai materialines kliutis. Jokių doros ar sentimentu kliučių Romai nebuvo. Gal kitos kokios be jokio sentimentu tautos, kaip romėnai nebuvo niekuomet. Grynai šaltas kraujas, visuomet lygiai ties zero buvo Romos neatmainomu temperamentu. Josios pastovumas prie savo tikslo valdyti yra vienu jos istorijos stebuklų. Bet, tiesą pasakius, šitą pastovumą nebuvo kam silpninti, ar kokiū nors būdu drumsti. Ji savo širdies tarybose neturėjo jokio maišto. Graikija mylėjo dailę, gražbylystę, raštiją kaip geistinus ir gražius dalykus pačius. Ji turėjo

savo įsikirščiaivismus. Roma tokia nebuvo. Ji dosnaus jausmo šilumos niekuomet nepajautė savo ledinėse gyslose. Roma žiurėjo tik savo tikslo, prašė jo padėjimo, jei ne ryjančių godumo akių, atvirai besidžiaugiančių savo proga ir žibančių kaip stiklas. Jei Roma darė ką dėl dailės, tai greičiausiai parsinešdama namon su laukiniu džiaugsmu paveikslų, vazų, stovylių grobinį, išplėštą apveiktiems miestams. Šita jos aistetiškoji plėšimo pramonija yra juokinga, jei ją pareiškus pasakojime apie romėnų karvedį, kuris juromis siųsdamas Italijon išplėštą graikų dailės daiktą, aštriai prisakė, kad jeigu besiunčiant šitas daiktas būtų sugadintas, tai perduotojas turės kitą tokį patį jo vietą parupinti. Tik vaizdinkime sau prastą laivo kapitoną parupinant, sakykime, Fidijo padirbtą stovylą!

Roma auklėjo gražbylystę, tiesą; bet kol jos užpuolybės laikatarpis nepasibaigė, ji buvo tik pravartume jų reikalams, o ne civilizuoto gyvenimo pagražinimu. Raštija ji kuone visai nesirupino, kol jos pasaulio užkariavimas nepasibaigė. Toki sentimentaliniai dalykai niekuomet nesiginčijo už vietą josios širdy su pergalemis savęs išaugstinimo tikslu.

Apie didįjį ir išimtinį tautinio pergalių tikslo valdymą romėnų budu ir gyvenimu perdaug pasakyti nesiduoda. Šitas tikslas buvo ugnimi deginančia Romos sieloje viską, kas jam kliudė, viską, kas nenorėjo jam padėti. Teisybė, guodas, teisingumas, pasigailėjimas, meilė — kiekvienas sentimentas, kuris turėjo savyje besaumylystės žymes — buvo nuvytęs, sunykęs, pavirtęs į plėnį, sulaižytas tojo aštraus, ugingo, liepsnojančio liežuviu. Yra sulyginamai lengva pergaleti, jei esi pergaletoju — tiesiai, vienatinai, išimtinai. Pergalėjimo budai turi antrą po pergalėjimo tikslo vertę. Valia yra svarbiausiu dalyku.

Romėnai turėjo valią. Jų valia privertė juos paimiti kardą į savo rankas. Jie nekovojo atstovais. Jie kovojo patys. Jie gyveno daugiausiai iš kovojimo. Šalis tuojaus prie miesto buvo varginga ir jie savo užsilaikymui pamažu pradėjo jieškoti grobių. Per kovą jie galėjo laimėti viską, nužudyti gi mažai. Tas buvo išspradžių. Su retomis išimtimis tas pats pasiliko per visą jų istoriją. Jie kuone visuomet sukeldavo karę patys; jie retai teturėjo karę iššauktą kitų. Nebuvo jokios naudos romėnus apveikti mušy. Būdami apveiktai jie darės dar aršesniais. Tiesą pasakius, jie tik tąsyk nurimdavo, kada viršų gavo. Kiekvieną kartą, beveik kiekvieną jų kariumenei nelaimės kartą, jie kilo dvasia puolant jų laimei ir kaip taikos išlygų greičiau reikalavo daugiau, negu mažiau. Numalšinimui šitų žmonių buvo tik vienas tikras budas juos visai išnaikinant. Tauta romėnų išnaikinimui nepasirodė. Palauk: ilga savižudyste jie ant galo patys save išnaikins.

Romėnų kariškoji disciplina buvo visai prigimtu, neišvengiamu romėnų genijaus išvystu. Josios aštrumas, josios nuvokimas, josios griežtas atsidavimas smulkmenoms buvo teip kaip svarumo dėsnio veikmė. Ant jos galėjai atsidėti teip kaip ant neatmainomo

gamtos vienlydumo. Ji neužmiršo nieko, nedarė jokių išimčių, nepažino jokio susimylėjimo, nejautė jokios baimės. Vedęs kariumenę romėnas tėvas nelieptas siuntė savo sunų mirtin, jei tuomi manė laimėsiąs viršų ant priešų. Ar įstabu, kad tėvas, prieš išeisiant karėn, paliko gal tojo sunaus seserį kudikį gyvasties ar mirties progai, taip vadinamo vaikų parodos papročiu, vartojamu Romoje patogiam negeidžiamų vaikų nusikratymui, tarp žmonių tinkamai pavadintų "neturinčiais prigimto pamylėjimo". Jei legionas, panikos ištiktas susivertė bėgti nuo mušio lauko, tai kiekvienas dešimtas jo vyras buvo pirma statomas po kardą ir paskui nudešimtintas legions, kruvinas ir svaigstąs su savo šešiais šimtais prasišiepusių žaizdų buvo siunčiamas mušlaukin atgal, kad stoti sekančion ugnin kovos su priešų.

Kareiviai stovykloje ir maršuose taip buvo sunkinami, kad jie prašėsi kovon del pasiliuosavimo nuo darbų labiau nepakenčiamų už pavojų ar mirtį. Kiekvieną maršavimo vakarą, kad ir toliausiai jie būtų ėję, ir kur jie nebutų sustoję, jie darė savo stovyklos pilį, iškasdami aplinkui griovį dvylikos pėdų platų ir devynių pėdų gilų, žemes suversdami volan, kurį jie paskui apdrutino susmeikdami smaigus, nepereinamai pašiaušdintus į priešą. Šitie smaigai, kartais apie po dvyliką ant kiekvieno žmogaus, požygiuose nešioti drauge su savim. Be šitų smaigų kiekvienas kareivis nešėsi su savim spatą, bindoką, kirvį, piuklą ir visokius kitus pabuklus taip, kad visas jų apsiginklavimo sunkumas su maistu penkiolikai dienų išnešė viso šešias dešimtis svarų. Savo ginklų, užpuolamųjų ir ginamųjų padarytų visuomet sunkesniais, negu jie galėjo būti pas jų priešus—jie nevadino savo sunkybės dalimi, tik savo pačių sunkumu, taip kaip drabužiai. Šiteip apkrauti jie paprastai nueidavo su penkioms valandoms dvidešimt romiškųjų mylių*); paskubinę—dvidešimtis keturias.

Apie Romos kareivių sirgimus mes girdime labai mažai, ar visai nieko. Ar tas reiškia, kad tarp jų ligos nebuvo, ar kad liga skaityta mažmožiu nevertu minėjimo, negalime pasakyti. Matomai Romos kariškuose raumenyse nedaug teliko minkštojo valakno ligos prisimetimui ir jo gadinimui. Širdies švelnumas buvo taip retas, kaip ir raumenų. Pats žmonių įvairumas buvo širdies kietumo mokykla. Įsigardavimas krauju buvo paskudrinimas žvėriškais parodymais amfiteatre. Žodžiu sakant, Romos žmogus buvo padarytas tikru kareivystės ir valdžios automatu. Ant galo pas jį neliko organų nepaverstų į juos.

Bet tikroji kareivybė ir vadovystė apima daugiau kaip paprastą kuniškumą. Romėnai neatliko savo darbo išimtinai vieku ir sunkiais smugiais. Jie turėjo budą savo pergalėms. Jie veikė sulyg plano. Pasizvelgus dabar atgal į užbaigtą istoriją, jų kariavimo ir valdymo politika galima pavadinti permatymo ir išminties tobulybe. Jų kareivių organizacija buvo puiki. Jei jie ką geresnio rado kariškame sumony pas kitas tautas, tai jie nesisvarstė to pasiimti

ir pasisavinti. Jų priešai neturėjo dviejų progų juos susitikti su ginklais baisesniais, kaip pas juos kad buvo. Jie leido savo priešams mokinti juos savo priešus mušti. Ispanai ir gallai, abi tautos savu žaru, turėjo garbę suteikti romėnams savo kardo modelį. Nuo Pyrrho Roma išmoko, kaip sutaisyti savo stovyklą; nuo Kartagėnos, kaip statyti laivus. Ji arklius gabeno iš Numidijos. Ji lavino spėką kretinių šaulių, barbarinių vilpštinkų. Kiekvieną ypatingą kiekvienos tautos išnašumą Roma pasiėmė sau ir jį pasisavino.

Šituo pačiu visų ypatingų tautinių išnašumų rinkiniu Roma savo kariškąją viršenybę padarė neprilygstamu. Bet ji pridėjo užkietintą kuno stiprybę ir ištvermę, išlavino vikrumą ir buklumą, savo pavieniuose kareiviuose, tobulą organizaciją, burio paslankumą, kurių niekur nebuvo galima rasti kitur. Prietogi jos kariškieji keliai, kieti ir tiesūs leido jai judinti savo kariumenę su greitumu nustebinančiu ir nugazdinančiu jos priešus. Josios vardo baimė tolimiausius jos priešus prirengė iškalno prie sumušimo. Josios staugus lyg kad viršgamtiškas pasirodymas atėmė jiems norą lyg ženklas nuo dievų. Dar pirma mušio jie buvo jau pusiau pergalėtais. Kitos tautos kaip gallai ir germanai teippat buvo narsūs kaip ir romėnai. Šitie smarkūs puslaukiniai karžygiai užpuldavo su narsos užsidegimu ir patrakimu. Jų užpuolimas buvo viesulos atūžiu. Bet romėnai šitą atūžį priimdavo kaip uola. Narsa, užpuolimas niekam netiko prieš tokį priešinimąsi. Jei legionas likosi pralaužtu, tai jis vėl galėjo susiliesti į nemažius kietą kaip prieš tai po priešų akių pačiame kovos įnirtime. Paėmęs skaityti Cezario šaltakraujus užrašus, rodos matai nesuskaitomus tukstančius žmonių be vilties, nusiminin-gai kovojančius su likimu. Cezaris varė savo legioną, kaip Jagannatho vėžimą per šitas gallų ir germanų tautas, karštai puolančių kruvinon mirtin po jo trinančiais ratais.

Ar reikia klausti, kaip Roma gavo progą kariauti su kiekviena tauta? Ji taip mokėjo vaidus sukelti, kaip paskui vėla mokėjo už tuos vaidus kovoti iki galui. Kaip tik ji kokią tautą apveikdavo, tuojaus ją padarydavo savo drauge. Paskui niekas neprivalė kištis į josios draugus. Jei buvo kur-nors pasaulyje karė vedama, tai Romos papročiu buvo buti arti po ranka, kad gavus įsikišti kovon. Ji pasirinkdavo silpnesnę bekovojančių pusę. Josios sunki ranka, žinoma, atsverdavo. Karė pasibaigė ir ji apveikė dvi tautas vienu moju — silpnesnę pritraukdama prie savęs susivienijimu, stipresnę su silpnesnės pagelba. Šituo patim tikslu Roma niekuomet nebuvo kurčia kovojančios tautos pakvietimui įsikišti. Ji kviečiančią tautą tuojaus padarydavo savo drauge, paskui gi, savo pročiu panaudojo ją atlyginimui sau už jos priešą. Jei kada nesirado niekur gerų vaidų, tai tas nebuvo Romai jokia kliučia. Nebuvo sunku vieną gražų rytą pasiųsti ambasadorių į kokią tolimą šalį įsakius jam vartoti tokią kalbą, kad tie žmonės negalėtų nepasipriešinti. Tąsyk josios ambasadoriaus įžėidi-

*) Romiškoji mylia = 1000 žingsnių = 1614 angl. mastų.

mas būtinai reikalavo išdidžiosios Romos atkeršimo. Tai buvo ta pati pasaka apie jėrelį, drumsčiusį vilkui vandenį prieš srovę.

Butų kas pasakoti, panorėjus išpasakoti nors pusę to, ką Romos senatas veikė savo pergalės reikalų stumimui. Roma turėjo daug ką pasakyti apie godą, ištikimumą ir prisiekų nelaužomybę. Ji piktinosi Kartagėnos veidmainingumu. Pasakymą "puniškas ištikimumas" ji padarė visiems laikams patarle dvilinko pasielgimo tarp tautų. Bet šitą kalbos būdą iš Romos pusės—šitą aiškų niekinimą veidmainingo pasielgimo nereikia klaidingai suprasti. Jis anaipol nereiškė, kad Roma pati nebandė išsiginti sutarčių ir sutikimų. Jei, padariusi sutartį su Kartagėna to miesto nenaikinti, ji toliaus pamatė, kad jo sunaikinimas jos naudai ar atkeršinimui yra reikalingas, tai ji surado kaip tą padaryti. Ji pasidarė filologiška ir padarė žodinį skirtumą. Ji prižadėjo neliesti gardo, bet ne miesto. Miestu buvo valsčius su gyventojais. Gardu gi miesto namai, trobos. Ji išnaikino gardą, bet nelietė miesto. Ir kas sakyti, kad Roma savo prižadų nelaužė? Kas galėtų užimti Romai burną išmėtinėjančiai gėdos nesuteptomis lupomis Kartagėnai kreivą prisieką? Ar Romos karvedis paskutinėj valandoj ėjo priešui išlygas siulyti? Senatas galėjo priimti pravartumą, bet atmesti kainą. Ar konsulis net pasirašė ant sutarties, kuri Romai paskui nepatiko? Ji galėjo sutarties raštą suplešyti į šmotelius ir savo švento vardo išgelbėjimui pasiųsti konsulį, kuris po sutarčia pasirašė, kaip kalinį priešui! Roma taikėsi su Jugurtha su ta išlyga, kad jis atiduos savo drumblus, savo arklius, savo auksą, pabėgėlius, kurie perėjo pas jį. Kaip visa tas buvo atiduota, toliaus nuo nusilpninto karaliaus buvo pareikalauta, kad jis pasiduotų pats! Jugurthos Šv. Aenos sala buvo Romos kalėjimas. Ten rusyje Jugurtha gal nesipiktino rodomu jam šaltumu, kaip tą darė Napoleonas. Jis butų galėjęs buti dėkingu valgydamas trupinius, kurie krito nuo belaisvio Napoleono stalo. Roma Jugurthą numarino badu.

Šita Romos išgalė, pavartojus diplomato žodį teip, kaip karžygio kardą, buvo sujungta su susivaldymu ir kantrybe progai reikalaujant, o kada ji norėjo savo tikslą pasiekti, nežiurint to, ar tikslas buvo jos godumo prisotinimui, ar keršto patenkinimui. Ji buvo išdidi, bet jos išdidumas buvo apskaitytas. Jei ji turėjo po ranka per daug reikalų ir negalėjo nubauti šiandien, tai Romai visuomet buvo rytojūs. Ar ji nebuvo amžinu miestu? Jos šaltas kraujas labai jai tiko. Ji laukė vaisiaus, kurį jį nokino ant medžio. Lengviaus buvo leidus vaisiui nukristi, kaip jį skinti ir paprastai skonis buvo geresnis. Taigi ji ne tuo jaus ir ne umai varė visišką pavergtin kiekvieną apveiktą priešą. Dažnai ji kol kas tenkinosi vien padarydama priešą patinkamai silpnu. Paskui ji laukė kol jis pamažu papras klausyti.

Roma, žinoma, visuomet vedė kares pergalėtųjų lėšomis. Jos valdymas buvo valdomųjų lėšomis už-

laikomas. Bet mes vargiai bereikalaujame šitą skirtą daryti. Romos valdymas buvo toks pats ką ir jos užkariavimas. Tai buvo tolesnis užkariavimas. Pati Romos provincija buvo tik mažesne nelaime, kaip buti tauta kovojančia su Roma. Taikus plėšimas nebuvo toks pragaištingas, kaip karės plėšimas. Tai buvo visas skirtas. Buti Romos valdoma, kaip ir buti jos apveikta nelaimingai aukai reiškė tą patį plėšimą. Bet sakyti, kad Roma privertė tautas užmokėti josios pergalėjimo lėšas ir jos valdymo lėšas yra visai nepakaktinu dalyko pareiškimu. Tautos padarė Romai netik tą, bet ir daug daugiau. Beto jos Romą, valstybę, aplamai ir pavienius valstiečius, neapsakomai apturtino. Po teisybei romėnams vienintėliu klausimu buvo, kiek grobinio prie gero ukės vedimo provincija gali duoti. Valdžiosios tautos nemažiau, kaip pusę viso savo triuso turėjo sudėti savo viešpatės Romos išlaidingon ir išteklingon sterblėn. Roma pasauliui buvo kaip baisi neužgijama žaizda, kuri tolydžio traukė jo gyvasties syvus ir kuri tolydžio reikalavo to, kuomi ji penėjos, vis daugiau ir daugiau.

Roma nuo karės niekuomet nesuvargo, bet vis turto ir turto. Tiesą sakant, karė Romai buvo josios turtų versme. Visas tas baidus surinkimas viešų ir privatinių versmių, kurios Romą padarė turtinga ir didele, — tikrą tiesą pasakius — buvo grynu plėšimu. Plėšis padėjo pamatus visiems jos šventnamiams, visoms jos valstybės troboms, visiems jos viešiams linksmynnamiams, visiems jos rumams. Visų jų sienos buvo iš plėšimo. Iš lauko ir vidaus jie buvo išpušta plėšimu. Plėšimu klotos jos gatvės ir vieškeliai. Plėšimais išvesta požeminiai latakai lyg kokios požeminės upės. Plėšimu nutiesta tiltai per Tibrą. Plėšimu iškeltos ir mylių mylias nutiestos tiesia akmenine siena augštai viršum Kampanijos jos vandenvados. Plėšis karališkais rubais aprėdė jos senatorius. Romos didžiunai kasdien dosniai dalinosi grobinium. Kurgi, net gatvių valkatos priklausė nuo visuomeninio plėšimo. Tas nėra kalbos nudailinimu. Tai yra tikra tiesa. Roma buvo veikli, bet jos veiklumas nebuvo produktingu. Ji nearė žemės, ji neaudė. Tai yra, produktyviškoji Romos pramonija buvo teip maža, kad jos visai nėra kas skaityti. Romos vienintėle pramonija buvo grobimas. Ji neišvežė nieko. Ji įvežė viską. Roma buvo galinga grobimo metropolija. Ji žindo karališkąją krutį.

[Toliaus bus]

J. Laukis.

Nauji raštai.

Kun. A. Vienožinskis ir Jo Dainos. Parašė K. I. Jurgelionis. Spauda ir lėšos "Laisvosios Minties", Scranton, Pa., 1911. Pust. 26. Kaina 10c.

Susirinkimai S.L.A. kuopų.

Baltimore, Md. 64 kuopos gerbiamiems nariams pranešu, kad susirinkimai bus laikomi kiekvieną mėnesį po 15-tai tą nedelį. Susirinkimosna malonekite lankytis, kurie laikysis svetainėje po No. 506-510 W. Barre St., nes prieš XXVI seimą daug reikalų bus apsvarstymui.
Sekr. J. J. Denkevychius.

Cleveland, O. 178 kp. laikys bertainį susirinkimą 19 kovo, svetainėje P. Kapelinskio, 3 val. po pietų. Malonekite būtinai susirinkti visi draugai, o taipgi ir tie, kurie pereitą mėnesinę duoklę neužsimokėjote. Nepamirškite priduoti man blankas, kurias nusi- nešėt išpildimui.
Rašt. K. Žilinskas.

Kenosha, Wis. 212 kp. atsibus mėnesinis susirinkimas 19 kovo, toj po sumos 11:30 val., Šv. Petro salėje. Būkit visi atsiimti S.L.A. naujų paliudijimų ir Atskaitos už spalio bertainį.
Sekr. Kaz. Brazevičius.

Wanamie, Pa. 230 kp. bus laikomas susirinkimas 19 d. kovo, svetainėj Barretto, 3-čioj val. po pietų. Taipgi pranešu draugams, jog paprasti susirinkimai nebus garsinami daugiau: zinokit, kad susirinkimai atsibus trečią šventadienį kiekvieno mėnesio. Taipgi pranešu draugams, kad visi susirinktomet, nes nebuvsiejie per tris susir., bus koroti pagal tiesas naujas konstitucijos.
Užraš. rašt. J. Bindokas.

Cicero, Ill. 194 kp. laikys mėnesinius susirinkimus kas trečią četvergą po pirmai dienai mėn. apie 7 val. vakare, svetainėje A. Bieliausko po num. 1411 49th St. Visi nariai teiksitis atsilankyti į laiką.
Komitetas.

Exeter Borough, Pa. 81 kp. S.L.A. susirinkimas bus 26 diena kovo, 5 val. po pietų. Žvirblio svetainėje, Wyoming ave. Meldžiamis susirinkti ir atsinešti kožnas savo paliudijimus į aukščiau minėtą susirinkimą.
Komitetas.

Throop, Pa. 76 kp. atsibus mėnesinis susirinkimas 22 kovo, 7 val. vakare, svetainėje L. Paulauskio. Taigi yra užprašomi visi nariai atsilankyti ir naujieji, norintieji prisirašyti prie S.L.A.
Sekr. Vinc. Stulpinas.

Glen Lyon, Pa. 24 kp. atsibus mėnesinis susirinkimas 19 kovo, 2-rą val. po pietų p. J. Anckio salėj. Nuoširdžiai užprašom visus sunarius paskirtame laike pribūti.
Sek. M. Levulis.

Naujas savaitinis literatūros, politikos, populiariškai-moksliskas laikraštis

“Laisvė”

Bus leidžiamas “Laisvės” Bendrovės So. Boston'e, kurios pirmininku yra J. NEVIACKAS.

Pradės eiti prieš VELYKAS, 1911 m. Kaina metams \$1.50. Pusmečiui 75c. Kas užsirašys “LAISVĖ” prieš VELYKAS, tas gaus ją per ištikus metus tik už 1 dol. Taigi pasiskubinkit su prenumerata.

“Laisvės” spaustuovė

yra įrengta pagal naujausią sistemą, todėl visokius spaudos darbus atlieka greitai, gražiai ir pigiai.

Užsisakydami laikraštį “Laisvę” arba siųsdami kokius nors spaudos darbus visada adresuokit taip:

“LAISVĖ”

242 W. Broadway, So. Boston.

A. Ramanauskas

Bankierius, Agentas ir Notarijus.

Pirma ir vienatinė mano lietuviška Banka Massachusetts Valst. po kancija valdžios. Priimu pinigus į depositus ir nuošimtį moku gerą. Visokius pinigus mainau.

SIFKORTES: Jau keturi metai, parduodu į Lietuvį ir iš, taipgi į visas dalis svieta ant greičiausių Expresavų ir pačtinių laivų visų Kompanijų, taipgi Konsulio pašportus parupinu. Pasazierius paimu iš vietos ir pristatau į visas Suvien. Valst. Vietiniai ir aplinkiniai lietuviai yra manim užganėdinti.

SIUNČIU pinigus į visas dalis svieta pagal kasdieninį kursą, labai greitai ir užtikrinančiai. Siuntėjas gauna žinią kada pinigai pribuvo į pačtą.

NOTARIJUŠAS: Darau visokius dokumentus ir doviernastis. Visokį darbą agentūros atlieku užtikrinančiai, nes ant to prisirengęs: (dirbau 12 m. kanceliarijoj Rusijoj, mokinausi Valparaiso Univ., išdaviau ekz. į Kastl Garne ir esmiu Pačto Superit. sk. 12). Meldžiu visų kreiptis raštu, o atsakymą apturėsite teisingą.

A. Ramanauskas,

101 Oak Street,

Lawrence, Mass.

VAIČAIČIO EILES DYKAI

visiems, kurie išsirašys sau nuo T.M.D. sekančias labai naudingas knygas:

1. Žemės istorija; 2. Kaip žmogus gyvena ant žemės; 3. Vanduo ant žemės, po žeme ir virš žemės; 4. Geologija; 5. Kaip sustatytas žmogaus kunas ir 6. Chemija.

Visos šitos knygos turi per 700 puslapių ir 121 paveikslą. Josc rasite tokias žinias, be kurių negali apseiti joks tikrai prasilavinęs žmogus. Apart naudingumo jos atsizymi dar ir tuom, jog yra labai žingeidžiai ir suprantamai parašytos.

Jų negali niekur gauti pigiau, kaip už 1 dol. 25 centus. T.M.D. duoda jums šitas šešias knygas su daugybe paveikslų tik už vieną dolerį ir dar duoda DOVANAI VAIČAIČIO eiles vertės 50 centų, iš priežasties 10 metinių sukaktuvių jo mirties; T.M.D. sąnariams viskas tik už 75 centus.

ŠIZTA PROGA BUS TIK TRUMPAM LAIKUI!

T.M.D. turi neperdaugiausiai šių knygų, todėl skubinkit pasinaudoti. Tuojaus eikit ir parašykite “money orderį” ant vardo T.M.D. Izdininko A. J. Povilaiikos adresu, 801 Bank St., Waterbury, Conn. Šitą “money orderį” siųskit Jonui Dagiui, 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill., pažymėdami laiške, ar prigulit prie T.M.D. ir prie kokios kuopos. Po to tuojaus gausite šitas visas knygas.

Nepamirškite, kad paskui nesigailėtumėt, kaip dabar daugumas gailisi neužsisakę Kudirkos raštams apdarų.

GAVENIA! NEI BALIŲ, NEI TEATRŲ! GERAS LAIKAS PASISKAITYMUI.

Ar turi T.M.D. ženklelį?

Kodel neturit? Juk tai gražiausias ženklelis tikro aukso, kurį niekam nesarmata prisiegti. Prekiuoja tik vieną dolerį ar vyrams, ar moterims (moterims su sagute). Še, ką rašo apie šitą ženklelį p. R. J.: “Ženklelį gavau, ačiu T.M.D. už jų įvedimą,—tai tikras papuošimas etc.” Siųskite “money orderį” tokiu pat būdu, kaip augščiau nurodyta prie T.M.D. knygų.—

Tver ant naujas kuopas, ar prisirašant naujiems sąnariams reik būtinai reikalauti T.M.D. ženklelį

Reikalaukit pas kuopų viršininkus, arba rašykite Centru.

Kas jus gali pažinti be ženklelio, ar žsate T.M.D. nariu-apšvietos platintoju? Platinkite šitą naudingą daugiją! Tą privalo daryt kožnas geras lie vys savo tėvynės mylėtojas.—

Atyda

Seniai visiems žinoma lietuviška Banka

A. GROCHOWSKI & CO.

išleido puikų KALENDORIŲ 1911 m. Tą kalendorių
prisiunčiame dovanai kiekvienam, kuris atsišauks ant
šito adreso:

A. GROCHOWSKI & CO.

Bedford ave. & Grand st., Brooklyn, N. Y.

Pajieškojimai.

Pajieškau brolio. Jono Kinto. iš Lietuvos, Suvalkų gub., gmino
Gudelių, kaimo Butkos. Prieš 2 metu gyveno Waterbury, Conn.,
dabar nežinau kur. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas
kitas teiksis pranešti šiuo adresu:

Ona Kinčiūtė, po vyru Augustauckienė,
53 Lukasewitz St., Dayton, Ohio. (11)

Užsirašykite "Aidą"

Mėnesinį Literatūros Žurnalą
703 Bank St., Waterbury, Conn.

Nepraleisk šitos naudingos ir geros progos! Nes kita tokia, gal negreit atsitiks.

Važiuokite ir pirkite sau lotą arba namą Naujai prasidedančiam Diddarbiniam Mieste **Gery, Indiana.**
Kuris neseniai prasidėjo tik 4 metai ir jau smarkiai pradėjo augti, kur ir tavo loto prekes sykiu užaugs į trigubus pinigus. Mies-
tas GARY yra statomas netoli nuo Chicagos tik 26 mylios, ant patkranto Ežero "Lake" Michigan, to paties kur prie Chicagai prieina.
Mieste GARY, yra geriausia vieta, gyvenimui, darbui ir bizniui.

Dabartines prekes lotų po \$150 ir augščiau. Kas negali visų pinigų užmokėti už
lotą, mes duodame ant lengvų išmokejimų. \$50.00 įmokėti, o likusius po \$10 ant
mėnesio. Taip kad kožnas darbininkas gali lengvai prasidėti kilti augštin į prapertes.

Po išmokejimų už lotą, mes statome namus (buzas) ant visai lengvų išmokejimų. Teipgi turime daugel gatavų naujų hauzų
ant pardavimo po visą miestą GARY INDIANA ir CHICAGĄ.

Gary mieste stato didžiausius milžiniškus fabrikus, ką randasi visoj pasaulej: jų vardai sekanti:

- 1 India Steel Co., jau beveik pastatytas, kuriame dirba jau 15,000 darbininkų, o kaip jį visai užbaigs ir įrengs tąsyk dirbs 30,000 darb.
- 2 Nationale Tube Co., dabar yra budavojamas, bus gatavas apie ateinantį rudenį kurs dirbs..... 15,000 ..
- 3 American Locomotive Works, dar yra budavojamas, kaip bus užbaigtas tąsyk dirbs..... 15,000 ..
- 4 American Car & Foundry Co., dar yra budavojamas, kaip bus užbaigtas tąsyk dirbs..... 12,000 ..
- 5 American Tin Plate Co., jau yra beveik gatavas, kuris pradės dirbti ateinantį Mojaus mėnesį..... 10,000 ..
- 6 American Sheet & Wire Co., dar yra budavojamas, kaip bus užbaigtas tąsyk dirbs..... 8,000 ..
- 7 American Bridge Co., jau beveik yra užbaigtas ir apie ateinantį Mojaus mėnesį pradės dirbti..... 5,000 ..
- 8 Nut & Bolt Works, yra pradėtas budavot, kaip bus gatavas tąsyk dirbs 5,000 ..
- 9 Car Coupler Works, yra pradėtas budavot, kaip bus užbaigtas tąsyk dirbs..... 1,000 ..
- 10 Universal Portland Cement Co., dar jau vienas fabrikas gatavas jau dirba apie..... 3,000 ..

O dar vel kitą tos pačios kompanijos fabriką budavoja, kurs kaštuos pustrečio milijono dolerių.

Taipgi dar daugel kitokių visokių fabriku rengia statyti, kelis automobilių fabrikus, kriaučių šapą, muilo fabriką, skrybelių, vilno-
nių ir šiaudinių ir kitokių. ¶ Dabar jau mieste GARY yra apie 30,000 gyventojų, o kaip užbaigs tuos visus viršminėtus fabrikus, tą-
syk apsigyvens apie 500,000 gyventojų. Tai pamyslik savo galva koks miestas bus didelis ir į kokią prekią tie lotai ateis. ¶ Miestas
Gary reikalauja ant ateinančios vasaros 10,000 naujų namų del gyvenimo, nes labai daug darbininkų reikalauja tie nauji fabrikai,
kuriuos jau atidarys (paleis) dirbti nuo ateinančio Mojaus mėnesio apie 15,000 darbininkų, dar viršaus prie tų kur dabar yra.

Dabar mes parduodam lotus arti tų didelių fabriku. Turime gerų kampinių lotų del biznių, prie bizniškų gatvių ir aplinkinėj,
kur Lietuvišką Bažnyčią statys. Tuos lotus dar speciališka pigiai parduodam ir ant visai lengvų išmokejimų, kurių kitą metų nē už
trigubus pinigus nepirksite. Todelgi pasiskubinkite dabartiniu pirkimu lotų, kurie norite padvigubinti savo pinigus trumpu laiku,
kaip kad kiti jau dar naudojasi gaudami trigubus pinigus savo lotus, kurie pirkto metais pirmiau; taip tamista tą naudą dastosi. Per
mus pirkdami visada gausite tikras savasties popieras. Visi kurie per mus nusipirko lotus, liko užganedintais, taip ir Tamsta busi už-
ganedintas, jeigu atsišauksi prie mūsų ypatingai arba per laišką ant žemiau parodyto adreso.

Parduodam Farmas visose dalyse Amerikos visai ant lengvų išmokejimų išdirbtas su įprovom ir naujas.

Apsaugoju (Inšuriant) nuo ugnies: Namus, Biznius ir Naminius Rakandus, prie geriausių kompanijų.

Tarpininkauju visokiose provose už sužeidimus ir visokius turtus ir taip abelnai visokiose.

Einu už perkalbėtoją ant visokių sudų ir kitokių reikalų, visur privedu prie geriausių lowjerių (advokatų), ką randasi visoj Ame-
rikoj. Padavęs man provą niekad man nepragrajysi. Kožname viršminėtame reikale kreipkis ant žemiau parodyto adreso ypatingai
kai arba per laišką, o aš gavęs žinią esu visada pasirengęs patarnauti kuogeriausiai.

Pasarga kaip rasti ir nuvažiuoti in Gary, Indiana.

Mes važiuojame į Gary iš Chicagos kožną dieną 10 val. iš ryto neskyriant ir Nedelioms. Kas iš Chicagos nori važiuoti tai mel-
džiam ateiti į Chicagos Ofisą ant žemiau parodyto adreso prieš 10 val. iš ryto, tai mes duosime tikietus ir galėsite sykiu važiuoti.
(Musų Chicagos Ofisas taipgi atdaras kožną vakarą iki 10 val. mumis galite rasti). Mes važiuojame visada ant Lake Shore treino
ant La Salle ir Van Buren Streets. Kožną rytmetį mumis galite rasti ant Dypo nuo 10 val. iki 10:45 m., nes treinas tada išėina į
Gary. O iš kitur nuvažiavę į Gary rasite mumis kožną dieną 12 val. ant dypo su dideliu automobilium belaukiant, su kuriuom mes
apvešime aplinkui visą miestą ir aprodysim abelnai visą jo stovį, tąsyk galėsite patys pasiskirti sau lotą arba namą kur tik norėsite,
kas pirs lotą, tam kelionė ir visi kaštai bus atgrąžinti. Klauskites:

JOSEPH ZACKER, Lietuviškas Generališkas Agentas

GARY SECURITIES COMPANY, Incorporated Capital Stock \$50,000.

Chicago Ofisas:

1817 South Union Street

Telephone Canal 4126

Gary Ofisas:

Main St. & 15-th Avenue

Telephone Gary 560

SLA. Pildomoji Taryba.**PREZIDENTAS:**

M. J. Damijonaitis,
812 — 33-rd St., Chicago, Ill.

VICE-PREZIDENTAS:

F. Živatkauskas,
110 W. Market St., Scranton, Pa.

SEKRETORIUS:

J. Žemantauskas,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

IŽDININKAS:

J. Skritulskas,
26 Broad St., New Britain, Conn.

IŽDO GLOBEJAI:

T. Paukštis,
123 N. Main St., Pittston, Pa.

P. W. Birštonas,
Oak St., Shenandoah, Pa.

DAKTARAS-KVOTEJAS:

F. Matulaitis,
495 E. Broadway So. Boston, Mass.

LITERATIŠKAS KOMITETAS:

L. Šernas,
3252 S. Halsted St. Chicago, Ill.

B. K. Balevičia,
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

P. Mikolainis,
Box 62, New York, N. Y.

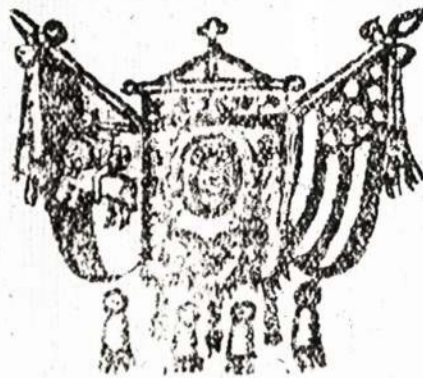
Nariams SLA. knygos už puse kainos.

1 Budas Senovės Lietuvių, pusl. 217 kaina	50 c.
2 Lietuviška Chrestomatija, pusl. 178	40 c.
3 Dėdai ir Gražina, pusl. 261	25 c.
4 Europos Istorija, pusl. 319	25 c.
5 Gėbsinis Jotis, pusl. 38	15 c.
6 Jonas iš Kempės ir Šilka, pusl. 23	10 c.
7 Konradas Valenrodas, pusl. 24	15 c.
8 Kražių skerdynė, pusl. 77	15 c.
9 Kun. Aleksandra Burba, pusl. 29	20 c.
10 Kelionė į Europą, pusl. 52	10 c.
11 Kuomi žmonės gyvena?, pusl. 56	15 c.
12 Lietuviai Amerikoje, pusl. 174	\$1.00
13 Naktys Edvardo Yungo, pusl. 21	10 c.
14 Našlaitė (Drama keturių veikmių)	10 c.
15 Petras Zemaitis, pusl. 69	20 c.
16 Padėjimas Lietuvių Tautos, (rusų kalba)	\$1.00
17 Dirva, pusl. 123 1898 m. vienas num.	75 c.
18 "Tėvynės" komp. 1896, 1897, 1898 ir 1899 m. po 50c	

KNYGIUS:

S. Astramskas
307 W. 30-th St. New York City.

*Lietuviai! ra-
šykitešė prie
Sus. Liet. A.,
dauginkite są-
narių ir ku-
opų skaitlių!...*

LIETUVIŠKA APARATŲ DIRBTUVE.

Guodotinioms tautiškomis ir bažnytinėms draugystėms išdirba: Karunas, Amerikoniškas veliavas, Szarpas, Juostas, ženklellus, kepures ir marszalkoms paredus, telpgi visus bažnytinius aprėdalus. Norėdamos guodotinos Draugystės arba guodotini kunigai, jog Jūsų darbas būtų gerai atliktas, paveskite jį tikrai lietuvi.

T. Andruszewicz & Co.

1421 Division St. - - - Chicago, Ill.
netoli Milwaukee ave.

ALBERT G. GROBLEWSKI**Savininkas ir Fabrikantas Geriausių****"LENKISZKU - LIETUVISZKU VAISTU."**

Geriausia
Gyduolė

nuo

Strėnų skaudėjimo

Degimo krutinėje

Galvos skaudėjimo

Kateros

Užsišaldyme

Neuralgijos

nuo

Gėrkles skaudėjimo

Mešlungio

Skausmo krutinėje

nuo

Patrukimo

Azma arba

Dusulio

Štyvimo sprando

skaudėjimo:

nuose

Rankų ir

Kojų.

Ypatingos Gyduolės.

Jeigu sergate užsisenėjusioms ligoms nuo kurių negali pagelbėt nė daktarai nė gonbučiai, arba paslaptinioms ligoms, aprašykite man savo nesveikumą gerai ir aiškiai (be užslėpimo) nes čion eina ne tik apie tavo sveikatą, bet labai tankiai ir apie tavo gyvastį. (Atsimink, jog kiekvienas garbingas daktaras užlaiko paslaptį kaip ant išpažinties). Užtai nesigėdyk ir nebijok, rašyk teisybę o mielai suteiksiu rodą ir prisiųsiu geras gyduoles pagal tavo ligą su nurodymu kaip reikia jas vartot, už prekę labai mažą. Reikia rašyt laiškus stačiai pas mane pridėdant visados 2 c. markę ant atsakymo, nes kitaip negausit atsakymo. Teipgi mes reikalaujame gerų agentų kiekviename dideliame mieste ir jų aplinkėse. Agentai nuo Lietuviškai-Lenkiškų gyduolių gali uždirbti nuo 50 dol. iki 150 dol. ant mėnesio. Uždarbį duodame kuogeriausią. Taigi rašykite reikalaudami agenturos. Kiekvienas lietuviškas štornikas teipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami galėtų pas kiekvieną nusipirkti ir nereikalautų išduoti pinigų dovanai kokiems nors apgavikams tose aplinkėse. Štornykai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes geras uždarbys ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas gyduoles, kurias mes gvarantuojame. Rašykite po antrašu:

ALBERTAS G. GRABLIAUCKAS

Cor. Elm & Main Str., Plymouth, Pa.

DABAR LAIKAS: NAUDOKITES VISI!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams ir mano kostumeriams, kad aš perkėliau savo krautuve iš Brooklyn N. Y. in SCRANTON, PA. ant žemiau paduoto adreso, kurioje galite gauti LAIKRODŽIU, LAIKRODĖLIU, LENCIUGĖLIU, PUIKIU ŽIEDU, SPILKU, KALČIKU, KOMPASU, KRYŽIUKU. Puikiausiu ARMONIKU, SKRIPKU, KLERNETU, TRUBU, KONCERTINU ir daugybe visokiu muzikališku instrumentu. Geru BRITVU, visokio skyriaus DRUKAVOJIMUI MAŠINUKIU, ALBUMU FOTOGRAFIJOMS, GUMINIU LITARU, ISTORIŠKU ir MALDA-KNYGIU, visokiu gražiu POPIERIU gromatoms rašyti su puikiausiais apskaitymais ir dainomis su drukuotais aplinkui konvertais TUZINĄ už 25c., 5 tuz. - \$1.00, Perkupčiams 1.000 už \$6.00. LIETUVIŠKA BIBLIJA arba ŠVENTAS RAŠTAS seno ir naujo testamentu lietuviškomis litaromis pusl. 1127, dručiai apdaryta, su prisiuntimu \$3.00. Jai katras neturit mano didelio KATALOGO No 3 pareikalaukit šiandien: prisiųsdami tikrą savo adresą ir už 5 c. markę gausit jį su 456 paveikslais ir 1.000 naudingų daigtu. Aš gvarantuoju, kad mano tavoras pirmos klesos, o prekės pigesnės kaip kitur. Ordėlius išsiunčiu greitai i visus Amerikos ir KanaDOS kraštus. Perkupčiai gali gaut pirtk tavora daug pigiau kaip kitur. Kviečiu visus su ordėliais ir visokiais pirkiniais kreipties šiuo adresu: M. K. WILKEWICH, 115 W. MARKET Str., Providence Sq. SCRANTON, PA.

